

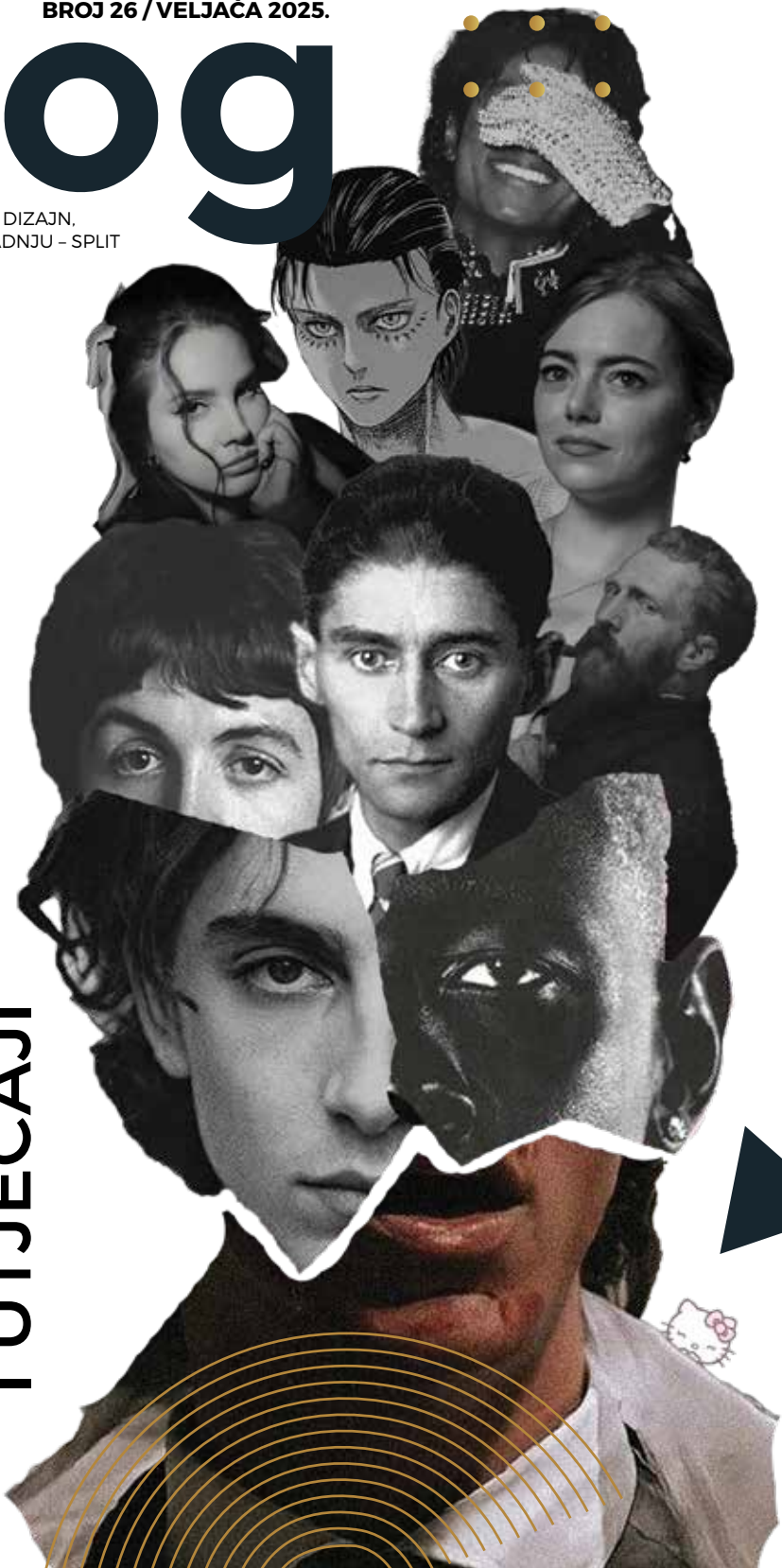
BROJ 26 / VELJAČA 2025.

Slog

UČENIČKI LIST ŠKOLE ZA DIZAJN,
GRAFIKU I ODRŽIVU GRADNJU - SPLIT

TEMA BROJA

UZNORI I UTJECAJI

Uvodna riječ

Dragi naši!
Ponosno vam predstavljamo 26. izdanje školskog lista Slog!

Ovaj broj posvetili smo temi koja nam je svima zajednička – kako uzori i utjecaji oblikuju naše živote. Razmišljali smo o tome kako ljudi, događaji i ideje koje susrećemo utječu na nas i naše odrastanje. Bilo da su to povijesne ličnosti koje su svojim djelima mijenjale svijet, naši učitelji i mentori koji nas potiču na rast ili svakodnevni trenuci koji nas nadahnjuju. Svi oni doprinose onome što jesmo i što postajemo.

Kroz ovaj broj nastojimo istražiti kako se taj utjecaj odražava na različite aspekte života. Kako prepoznati dobre uzore? Koliko nas oblikuju ljudi oko nas, a koliko sami biramo svoj put? Vjerujemo da će vas ovi tekstovi potaknuti na promišljanje.

Uz Temu broja, časopis donosi i Naša posla koja su obilježila ovu godinu. Osvrnuli smo se na projekte, natjecanja i događaje u kojima su sudjelovali naši učenici i mentori. Njihov trud i postignuća pokazuju kako zajednički rad, znanje i kreativnost mogu donijeti uzorne rezultate.

Tu su i pjesme, eseji i literarni radovi naših učenika. Oni nam hrabro donose drugačije poglede i iskrene emocije, podsjećajući nas na snagu riječi.

Kao i uvijek, posvetili smo pažnju i zdravlju – kako fizičkom, tako i mentalnom. Govorimo o tome kako društvo i mediji utječu na naše stavove o zdravlju, ali i o važnosti ravnoteže između tijela i uma.

Uz svjež dizajn časopisa, nastavljen u manjem formatu, nastojali smo da svaki kutak bude zanimljiv i ispunjen sadržajem. Naša želja je da se prepoznate na ovim stranicama, da pronađete nešto što će vas nadahnuti, nasmijati ili potaknuti na razmišljanje.

Ne zaboravite, svatko od nas može biti uzor i inspiracija. Možda ste to upravo vi, a možda ćemo baš vas sljedeći put zamoliti za intervju. :)
Uživajte u čitanju novog broja našeg i vašeg lista!

Petra Đirlić, g4.b
urednica Sloga

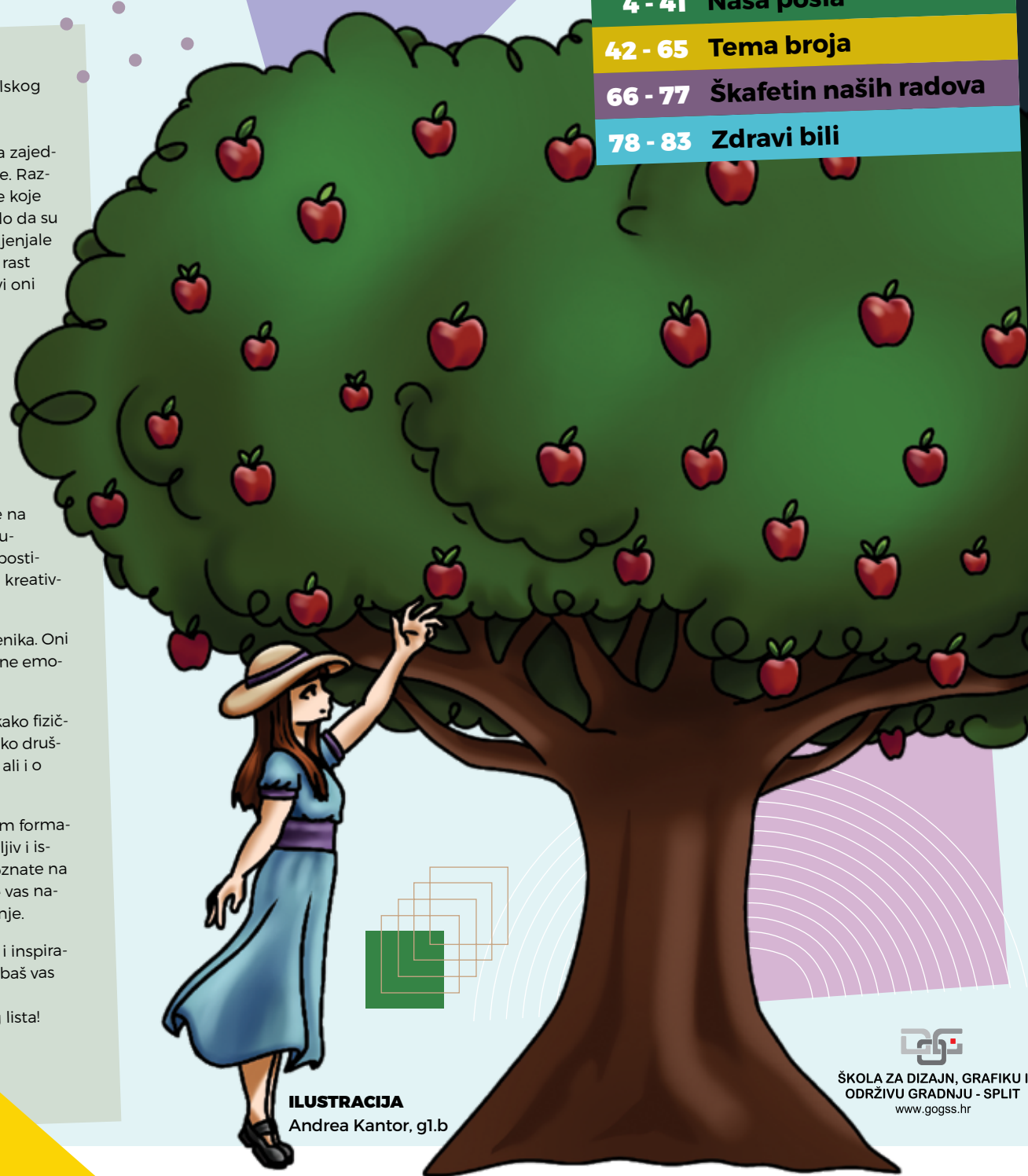
Sadržaj

4 - 41 Naša posla

42 - 65 Tema broja

66 - 77 Škafetin naših radova

78 - 83 Zdravi bili

ILUSTRACIJA
Andrea Kantor, g1.b

ŠKOLA ZA DIZAJN, GRAFIKU I
ODRŽIVU GRADNJU - SPLIT
www.gogss.hr

SLOG Broj 26

veljača 2025.
Učenički list Škole za dizajn, grafiku
i održivu gradnju - Split

NAKLADNIK

Škola za dizajn, grafiku
i održivu gradnju - Split,
Matice hrvatske 11, 21000 Split

ZA NAKLADNIKA

Sela Tecilazić, ravnateljica

GLAVNA UREDNICA

Petra Đirlić, g4.b

MENTORICA NOVINARSKE DRUŽINE

Sandra Misir, prof.

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Edi Murgjić, prof.

DIZAJN NASLOVNICI

Roko Veronika, g4.b

FOTOGRAFIJE

Katarina Grubešić, g4.m
Egon Ivković, g4.m
Arhiva učeničkog lista Slog

NOVINARI

Petra Đirlić, g4.b
Lovre Parađina, g3.b
Josip Matijaš, g3.b
Eva Veljović, g3.m
Luka Bulić, g3.m
Marta Ribičić, g3.m
Viktor Viljac, g3.m
Paula Radić, g3.m
Antea Štambuk, g3.m
Ante Karlović, g2.b
Asja Gudelj, g2.b
Lucija Primorac, g4.p
Cita Šeparović, g4.m
Katarina Gulić, g4.b

ILUSTRATORI

Roko Veronika, g4.b
Andrea Kantor, g1.b
Katarina Gulić, g4.b
Nikolina Coce, 2.a
Filipa Radić, 4.a
Petra Perić, 4.a
Petra Đirlić, g4.b
Jerko Mrđen, g4.b
Niko Jadrijević, g4.b
Iva Rebić, g3.m
Mario Miljak, g4.b
Gianna Maria Kozina, g4.b
Ella Longo, g2.b
Ramona Fistanić, g4.b

SURADNICI

Teodora Grgić Jeličić, prof.
Nataša Buřilović, psih.
Jasminka Blažević, prof.
Biljana Krstulović, prof.
Nikolina Smilović, prof.
Nada Barać, prof.
Vedrana Šolić, prof.
Žana Mačukatić, prof.
Martina Plosnić, prof.
Marko Dragun, prof.

TISAK

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju - Split

Video bajka

za mališane sa splitske pedijatrije

PRIPREMILA Dora Tadić, g2.m

Za mališane na Dječjem odjelu KBC Firule, oživjeli smo priču „Vuk koji je zalutao u zemlju bajki“ u obliku video uratka.

Uvijek je lijepo činiti dobro, pa kada je profesorica

Žana Mačukatić pitala želi li netko sudjelovati u stvaranju video bajke za djecu na Dječjem odjelu KBC-a Split, dileme nije bilo. Začas se oformila mala, ali radišna dramska grupa. Profa je izabrala bajku, po njoj napisala igrokaz i tako je krenulo: probe, što obući, koji nam rekviziti trebaju, ajme! nedostaje maska za vuka, a on je glavna uloga (sreća da imamo naše aranžere koji su je napravili!) pa kakve ćemo efekte dodavati u videu... hoćemo li stići? Rad, smijeh, šala, umor, smijeh, radost, prepreke, smijeh, rad...

... i točno na Božić šaljem gotov uradak Saši Šourek, jednoj od koordinatorica projekta Tete i barbe pričalice - Split, koja ga postavlja na njihovu Facebook stranicu kao naš božićni poklon za sve mališane na pedijatriji. I sada, dok ovo pišem, neposredno pred tiskanje školskog lista, znatiželjno ćirnem koliko imamo pregleda - 1444. E sad, ako se svako dijete nasmijalo samo jednom, to je onda 1444 osmijeha. Eto, zato smo snimali - za njihove osmijeh!

4

KAKO smo montirali?

Koristili smo program Premier Pro gdje smo se mogli dosta igrati s green screenom i dodavati različite efekte, od sunčevih zraka, brojeva, slova, pozadine do kokoši koja je prošetala ekranom. Svi su imali super ideje, a mi, montažeri, pomogli smo da one postanu stvarnost. Slušali smo i zapisivali prijedloge tijekom svih probi kako bi na kraju imali ovako šaren i raznolik video. Snimanje je bilo stresno, školsko zeleno platno nije bilo dovoljno veliko za izvedbu ovakve predstave, likovi su stalno izlazili iz kadra, reflektori su se gasili, trebali smo biti maštoviti i prilagodljivi.

5

Na kraju, kada smo dodali sve zvukove, bili smo i više nego zadovoljni s dovršenim radom. Zaista jedno predivno iskustvo kojeg ću se uvijek rado sjećati i po kojem ću pamtit i srednju školu. ■

Tko je sudjelovao?

DRAMSKA SKUPINA:

Učenici i učenice g2.m, 2.a i 2.b razreda

ULOGE:

Antonio Šutić (Vuk), Barbara Burazin (Crvenkapica), Leon Babić (Lovac), Lovre Bašić (Praščić), Ana Jakelić (Praščić), Aneta Uvodić (Praščić), Kaja Svalina (Koža), Mia Vukušić (Kožlić), Nikolina Restović (Kožlić), Ana Erceg (Kožlić), Josipa Nikolić (Kožlić), Lorena Liović (Kožlić), Dora Matutinović (Kokoš), Iva Perić (Lisica), Ana Erceg (Vještica), Lucija Videka (Snjeguljica), Tara Podrug (Ogledalo), Roza Knežević (Pripovjedač)

MENTOR:

Žana Mačukatić, prof.

ADAPTACIJA I REŽIJA:

Žana Mačukatić, prof.

MEDIJSKA PRODUKCIJA:

Dora Tadić, g2.m i Maja Zekan, g2.m

ZVUK:

Nikoleta Ružanji, g2.m

DIZAJN:

Antonio Šutić, g2.m i Lucija Videka, g2.m

SKENIRAJ QR KOD I POGLEDAJ BAJKU

Modularni bor i jaslice

PRIPREMILA Vedrana Šolić, prof.

Tradicionalno, najveseliji tjedan u našoj školskoj godini je onaj kad učenici i njihovi nastavnici/mentori postavljaju nove božićne jaslice i ukrašavaju školske prostore vlastitim uradcima. Potaknuti nadolazećom reformom školstva, koja potiče modularni pristup nastavi kroz učeničku svestranost i komunikaciju različitih smjerova, ove godine odlučili smo napraviti upravo takve jaslice. Na ovom modularnom zadatku odlučili smo pokazati mogućnost povezivanja naših različitih sektora i kurikulumuma te spremnost za reformu strukovnog školstva. Suradnja učenika 3.b razreda pod mentorskom palicom **prof. Tanje Ukas**, montera suhe gradnje uz **nastavnika Nina Tucka** te učenika grafičkih smjerova s **nastavnikom Markom Dragunom** i ove godine izmamila je osmijehe i ushićene komentare učenika, roditelja pa i prolaznika koji atrij naše škole redovno koriste kao trg kojim prolaze iz jednog kvarta u drugi.

Na ovom modularnom zadatku odlučili smo pokazati mogućnost povezivanja naših različitih sektora i kurikulumuma te spremnost za reformu strukovnog školstva.

Aranžersko scenografski dizajneri oblikovali su i nacrtali figure jaslica, grafičari su isprintali šablone, a graditelji - monter suhe gradnje su iz gipskartonskih ploča izrezali likove. Svi su se koristili tehnikama, alatima i materijalima kojima se i inače služe u nastavi.

Namjerno smo ostavili vidljivim aluminijske profile, zavrtneje i nedovršenosti kako bi se vidio govor sirovog materijala. Na taj način svi mogu vidjeti i kako izgleda ono što se inače skriva kod izrade suhe gradnje.

Oplemenili smo naše ovogodišnje jaslice diskretnom likovnom intervencijom u vidu lampica i tkanine, u skladu s aranžersko scenografskim zanimanjem, i konačno ih postavili u atrij škole te za ishod učenja dobili naše Modularne jaslice 2024./25. Učenici su prepoznali i dokazali pojam održivost kojim se ponosimo i u imenu škole.

Čestitke svim učenicima i nastavnicima na ovom divnom projektu! ■

EDIT KONFERENCIJA

Apsolutna dominacija u kategoriji umjetne inteligencije

PRIPREMILA Nikolina Smilović, prof.

U subotu, 11. svibnja, na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Splitu održana je „EDIT konferencija - razvoj digitalnih vještina“. Konferencija je dio projektnih aktivnosti besplatne škole programiranja „EDIT Code Schoola“ Digitalne Dalmacije Splitsko-dalmatinske županije, koja je u posljednjih sedam godina okupila preko 3000 učenika iz 30 osnovnih i srednjih škola.

Među brojnim sudionicima iz Splitsko-dalmatinske županije, učenici Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, pod vodstvom profesorice **Nikoline Smilović**, odnijeli su apsolutnu pobjedu u kategoriji umjetne inteligencije. **Lea Deković**, **Timea Podrug** i **Tina Dobričić** predstavile su svoje projekte „Face Recognition“, „ARGOS – AI Robotic Gesture Operated System“ i „Virtual Guitar“ te su nagrađene za postignuti uspjeh. Sva tri projekta koriste podatke dobivene putem video kamere. „Face Recognition“ omogućuje prepoznavanje spola i starosti osobe, kao i mjerljivost emocija sreće i tuge. „Miracle Hand“ prenosi pokrete ruke na isprintani 3D model koji u

realnom vremenu oponaša prikazane pokrete. Projekt „Virtual Guitar“ omogućuje virtualno sviranje gitare tako da prepoznae zglobove, prati njihove pokrete i simulira ih na virtualnoj gitari koja pušta tonove.

Osim njih, nagrađeni su i drugi učenici u kategorijama osnovnog i srednjeg tečaja, također pod mentorstvom profesorice Smilović. **Ante Maleš** i **Mateo Maršić** osvojili su broncu u osnovnom tečaju programiranja s web dizajnom za teretanu. Jedan od istaknutih radova je rad učenika **Luke Barbarića**, web stranica koja ističe djela Elona Muska. Ovaj rad je izuzet iz ocjenjivanja zbog primjene naprednih elemenata i bogatog prisustva animacija.

U srednjem tečaju istaknulo se više naših učenika. **Iris Capan** i **Lea Dugandžić** osvojile su treće mjesto sa stranicom za rezervaciju avionskih karata.

Mario Radman osvojio je drugo mjesto sa stranicom bogatom velikim izborom namještaja kojeg filtrira izvrsna tražilica, a posebnu nagradu u ovoj kategoriji dobile su **Ana Čikeš** i **Ana Šimović** s web stranicom za kupnju starih albuma koja omogućuje pregled i preslušavanje audio zapisa.

Ovi uspjesi predstavljaju veliki ponos za našu školu i dodatni motiv za nastavak rada u području digitalnih vještina. Čestitamo našim nagrađenim učenicima na izvanrednim rezultatima! ■

Dodjela nagrada i priznanja izvrsnim učenicima grada Splita

Timea Podrug - ponos naše škole

PRIPREMILA Vedrana Šolić, prof.

Na svečanosti koja se održala u Hrvatskom domu povodom Dana Europe, 9. svibnja 2024. godine dodijeljena su prigodna priznanja i novčane nagrade izvrsnim učenicima osnovnih i srednjih škola u Splitu. U duhu europskih vrijednosti, na ovaj način, proslavila su se postignuća naših najboljih učenika.

Učenica g3.p razreda, **Timea Podrug**, predložena je od većine nastavnika naše škole kao primjer mlade osobe svestranih interesa, ali i postignuća. Osim što je prva dva razreda završila odličnim uspjehom, ističe se i u brojnim izvannastavnim aktivnostima. Organizatorica je NEXT konferencije kojoj je cilj bio pokazati mladima mogućnosti koju Split i Hrvatska imaju. Timeine riječi - „Ne treba ići iz Splita da bi se stvorio globalni uspjeh.“ - odjeknule su Domom mladih.

Timea je mlada djevojka koja osvaja neposrednošću i jednostavnošću. Razgovor s njom inspirira i potiče te se sasvim opravdano našla u društvu izvrsnih. Ponosni smo što je odabrala našu školu i obogatila je svim vrlinama koje ima, a čestitamo joj i na ovoj, itekako zasluženoj nagradi! Znamo da je njena budućnost upravo u sloganu današnje svečanosti - „Nastavite slijediti svoje snove i stvarati bolji svijet!“ Timea ga već stvara. ■

LiDraNo 2024.

Slog u društvu najboljih

PRIPREMILA Sandra Misir, prof.

U Vinkovcima, "ravnici u kojoj je more, more dobroga i lijepoga". (Miroslav Mićanović) održana je od 24. do 26. travnja Smotra literarnog, dramsko-scenskog i novinarskog stvaralaštva učenika LiDraNo 2024. za učenike srednjih škola. Naš Slog našao se u društvu 15 najboljih školskih listova u Hrvatskoj. U Vinkovce su pozvane njegova glavna urednica, učenica g3.b razreda **Petra Đirlić** kao i voditeljica novinarske skupine, **profesorica Sandra Misir**. U novoobnovljenoj Gradskoj knjižnici i čitaonici održana je izložba školskih listova kao i okrugli stol za učenike i voditelje. Članovi Državnog povjerenstva izrazili su svoje pohvale i zadovoljstvo činjenicom da se i kroz školske listove njeguje hrvatska riječ, ljubav prema hrvatskom jeziku i jezičnoj baštini. Posebno su istaknuti oni listovi u kojima su zastupljene raznovrsne novinarske vrste i oblici, kao i oni koji su u grafičkom smislu besprijekorno dizajnirani pa privuku čitatelja i svojom estetikom. Zadovoljne i obogaćene novim prijateljstvima uživale smo u šetnjama gradom. Posjetile smo rodnu kuću hrvatskog književnika Ivana Kozarca, Muzej grada Vinkovaca, Gradsko kazalište Joza Ivakić u kojem se održalo otvaranje i zatvaranje Smotre. Vinkovčani, a posebno škola domaćin-Gimnazija Matije Antuna Reljkovića, pokazali su izvanredno gostoprimstvo, a Slavonija nas očarala svojom ljepotom i toplinom na čemu su svi Lidranovci zasigurno neizmjerljivo zahvalni. ■

Državno natjecanje iz engleskog jezika Ponosni na naše!

PRIPREMILA Marijela Gulin, prof.

Od 20 000 učenika osnovnih i srednjih škola koji su sudjelovali na školskoj razini natjecanja iz engleskog jezika, samo ih je nešto više od 100 dospjelo do državnog natjecanja. To je otprilike 0.5% najboljih, a među njima su bile čak tri učenice naše škole: **Tahra Mei Kantić** (g2.m), **Mirna Devalle** (2.a) i **Andrea Kero** (g4.p). Zajedno s mentoricama **professoricama Marijelom Gulin** i **Anitom Smolčić** provele su tri dana u Dubrovniku, odmjeravajući snage s najboljima u državi. Konačni rezultati jednako su izvrsni: sve tri učenice su završile u prvih deset u svojoj kategorijama, a najbolji rezultat je ostvarila Tahra Mei Kantić koja je osvojila drugo mjesto u kategoriji drugih razreda strukovnih škola. Ponosni smo na naše učenice i nadamo se sličnim uspjesima i u budućnosti! ■

10

Javnozdravstveni projekt „Oko stola“

Pobjednici turnira!

PRIPREMILA Nataša Burilović, psihologinja

Javnozdravstveni projekt „Oko stola“ nastao je kao odgovor na rezultate istraživanja provedenog u 2019. godini na uzorku od 915 učenika splitskih srednjih škola, a koji su pokazali da su adolescenti nedovoljno osviješteni o povezanosti emocionalnih stanja i prehrambenih navika. Iz tog je razloga osmišljen alat – društvena igra „Na perun“ kako bi se omogućila provedba javnozdravstvenog projekta na području Splitsko-dalmatinske županije s ciljem zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja mladih. Neodvojivi dio igre je i prilika za druženje i osjećaj pripadnosti skupini, vježbanje vještina rada u timu, razvijanje sposobnosti suradnje, rješavanja sukoba, praćenja neverbalnih znakova suigrača, ali i stvaranje ugodnih iskustava uzbuđenja i zajedničkog uspjeha, pri čemu se uporaba alata odvija proaktivno u školskom ili drugom okruženju uz upute za igru. Ove je godine, treći međuškolski turnir javnozdravstvenog projekta „Oko stola“ održan u petak 26.4.2024. u Srednjoj strukovnoj školi bana Josipa Jelačića u Sinju. Na turniru je sudjelovalo deset srednjih škola iz Splitsko-dalmatinske županije, a pobjedili su naši učenici iz Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split – **Duje Jelavić** i **Luka Mršević** iz g2.p razreda uz mentoricu **psihologinju Natašu Burilović**. Natjecale su se i učenice iz g2.m razreda **Antonia Kokot** i **Anamarija Zaradić**. Nakon proglašenja pobjednika te uručeni nagrada, svi sudionici su kušali jela iz kuharice za mlade „U mom pjatu“ koju su pripremili učenici Srednje strukovne škole bana Josipa Jelačića s profesorom kuharstva. Domaćini su sve prisutne na kraju odveli u posjet Muzeju Sinjske alke koji je suvremeno organizirana baštinska ustanova, koja prezentira alkarske odore, opremu i oružje s multimedijalnim instalacijama, filmovima i sl. Ove godine, mi kao pobjednici, bit ćemo domaćini četvrtog međuškolskog turnira! ■

11

Misli jednog srednjoškolca na stručnom skupu ravnatelja

PRIPREMIO Viktor Viljac, g3.m

Dana 11. listopada 2024. godine sudjelovao sam na Stručnom skupu ravnatelja pod nazivom „Ovo mi je škola – partnerstvom do napretka“, održanom u organizaciji Udruge hrvatskih srednjoškolskih ravnatelja. Skup se održao u Bolu na otoku Braču. Gospođa Suzana Hitrec, ravnateljica srednje Ekonomske škole iz Zagreba i predsjednica Udruge hrvatskih srednjoškolskih ravnatelja pozvala me kao predavača na skup. Naslov mog predavanja bio je „Misli jednog srednjoškolca“, a teme su bile raznolike. Gospođa Hitrec je već upoznata s mojim blogom „Misli jednog srednjoškolca“ koji objavljujem u okviru Centa izvrsnosti i Udruge Neutroni čiji sam i osnivač. Na stručni skup sam stigao u pratnji ravnateljice moje škole, gospođe Sele Tecilazić. Ulazak u prostranu dvoranu s više od 150 ravnatelja izazvao je u meni lagani osjećaj treme. Na pozornici je u tom trenutku bila gospođa Anita Matijević iz Ministarstva unutarnjih poslova koja je govorila o problemima nasilja među mladima.

Ja sam nastavio razmišljati o svom izlaganju, pomalo doradujući i prilagođavajući slajdove svoje prezentacije sve do trenutka kada je došao red na moje obraćanje publici. Kroz svoje izlaganje dotaknuo sam se percepcije nadarenih učenika i problema s kojima se susreću, pitanja izostanaka iz škole te specifičnosti generacije Z. Posebno sam istaknuo koliko je važno imati povjerenja u učenike, dajući vlastiti primjer osobnog razvoja kroz rad u Centru izvrsnosti i Udruhu Neutroni.

Predavanje je prošlo uspješno, uz veliki pljesak, a po završetku uslijedila su brojna pitanja iz publike.

Na njih sam odgovarao iskreno i otvoreno, što je izazvalo različite reakcije – od smijeha do nevjerice kod nekih ravnatelja, ali rasprava je bila konstruktivna i ohrabrujuća. Vrijedna saznanja bila je i činjenica da sam prvi učenik koji je ikad imao predavanje na ovakvim skupovima! Nakon službenog dijela skupa, organiziran je zajednički ručak svih predavača pa smo druženje nastavili u ugodnom razgovoru s predstavnicima Ministarstva znanosti i obrazovanja, Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja te Udruge ravnatelja. Uslijedilo je opuštajuće poslijepodne koje smo iskoristili za šetnju Bolom, posjetili nekoliko galerija te završili dan uz kavu na obali mora. Nadam se da će ovakvi susreti i u budućnosti pridonijeti unaprjeđenju našeg obrazovnog sustava. ■

12

Humanitarna utrka za Vukovar

PRIPREMILA Valentina Živković, 2.or

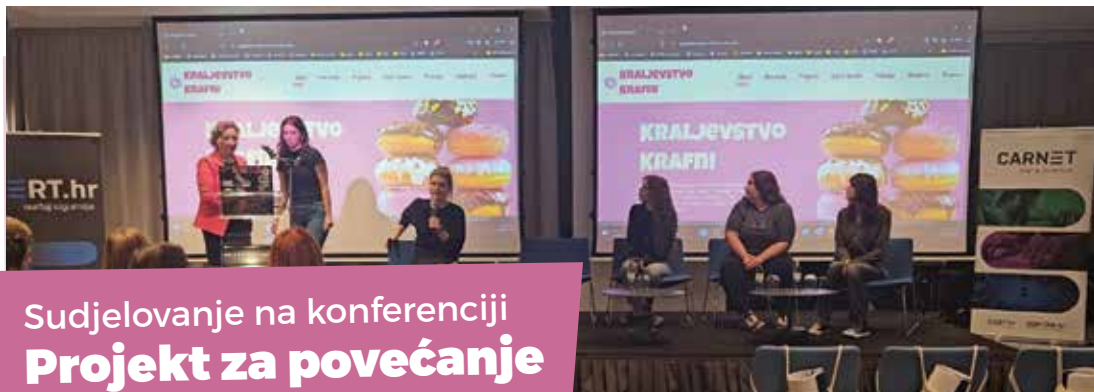
Ove godine, 13.11. u gradu Splitu održavala se utrka „Za Vukovar“. Odlučila sam se prijaviti na tu utrku jer sam sportašica i jer sam i prije uspješno sudjelovala na takvim događajima. Na utrci mi je bilo lijepo, ali i zahtjevno. Na kraju se trud isplatio i završila sam utrku sretno i ispunjeno. Ovo mi je jedna od najdražih utrka do sada jer sam imala čast trčati za Vukovar, a na kraju sam osvojila ponosno prvo mjesto u ženskoj kategoriji. Dodjela svečanih nagrada održana je odmah nakon utrke u našoj školi. Dobila sam medalju, knjigu i pohvalnicu. Nadam se da će se i dogodio organizirati ovakva utrka ili neko drugo natjecanje za Vukovar jer bih voljela opet sudjelovati. ■

U znak sjećanja na žrtve Vukovara i Škabrnje, više od 400 učenika splitskih srednjih škola sudjelovalo je u tradicionalnoj humanitarnoj i memorijalnoj utrci.

13

Sudjelovanje na konferenciji Projekt za povećanje uključenosti žena u kibernetičku sigurnost

PRIPREMILA Nikolina Smilović, prof.

Učenici naše škole sudjelovali su 31. listopada 2024. na završnoj konferenciji projekta **ZoomIn4PinkHats (ZI4PH)** održanoj u zagrebačkom Hotelu International. Projekt, koji provodi CARNET-ov Nacionalni CERT, usmjeren je na povećanje uključenosti žena u kibernetičku sigurnost. Posebno je važno istaknuti da žene trenutno čine samo 25 % stručnjaka u kibernetičkoj sigurnosti, dok je na tržištu alarmantan nedostatak od čak 4 milijuna stručnjaka. Tijekom šest mjeseci, projekt ZI4PH je okupio 14 mentorica iz 12 hrvatskih gradova,

koje su svojim učenicama predstavile područje kibernetičke sigurnosti i s njima radile na inovativnim mini projektima. Našu školu predstavljale su učenice g3.p razreda, web programerke **Lea Dugandžić, Ana Čikeš, Ana Šimović i Dunja Mikšić**, uz mentorstvo **profesorice Nikoline Smilović**. Učenice su predstavile svoj projekt "Kraljevstvo krafni" – web stranicu osmišljenu sa sedam ranjivosti, kroz koje su demonstrirale tehnike otkrivanja ključnih riječi putem simulacija napada i analize koda. Ovaj projekt bio je rezultat višemjesečnog rada, a istaknuo je njihove sposobnosti u području kibernetičke sigurnosti. Ponosni što smo bili dio ove priče koja inspirira i otvara vrata novim generacijama stručnjakinja u digitalnom svijetu. Velike pohvale učenicama na izvrsnom projektu! ■

Posjetite stranicu Kraljevstvo krafni: <https://gogssplit.org/krafnee>

Međunarodni dan BORBE PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA

PRIPREMILA
Nataša Burilović, psihologinja

Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama, dan koji podsjeća na potrebu za okončanjem rodno uvjetovanog nasilja, obilježavamo 25. studenog u spomen na sestre Mirabal, političke aktivistice iz Dominikanske Republike koje su brutalno ubijene 1960. godine.

Kako bismo dostojno obilježili taj dan, u atriju Škole postavljena je izložba edukativnih plakata koje su napravili učenici g4.m razreda: **Valentina Cocut, Gabriel Glavota, Paula Perčin, Antonela Pavešković, Lucija Elez, Dario Poljičak, Emanuela Josipović, Laura Josipa Bešlić i Luna Štefulj** s mentoricom **profesoricom Sonjom Ortner**. ■

Dani kruha i zahvalnosti za plodove zemlje

PRIPREMILA Nada Barać, prof.

„Kada ste zahvalni, strah nestaje i pojavljuje se obilje.“

(Anthony Robbins)

Listopad je mjesec u kojem posebno zahvaljujemo na dobrim žetvama, a na stolovima pokazujemo plodove zemlje koje radosno blagujemo. Tako u tom mjesecu, osim Dana kruha, obilježavamo i 16. listopada – Svjetski dan hrane. U utorak 15. listopada 2024. godine, svečano smo obilježili Dane kruha. Učenici su sa svojim profesorima pripremili pune stolove raznih vrsta peciva, kolača i kruha našega svagdašnjeg.

Stolovi su privlačili i opojnim mirisima jer su učenici pekli vafle i tople sendviče. Jedan od stolova je bio edukativnog karaktera gdje su učenici mogli mijesiti tijesto, praviti kiflice, pletenice, kroasane i druge delicije. Najljepša hvala svim vrijednim rukama majki, očeva, baka i djedova koje su pripremile ukusna peciva i slastice! Pokušajmo svaki dan osvježiti kako je svaki plod zemlje vrijedniji nego što mislimo. Ne uzimajmo darove majke prirode zdravo za gotovo! ■

Kroz travanj i svibanj 2024. učenici Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju sudjelovali su u suhozidnim radionicama na Marjanu.

Glavni cilj ovih radionica bio je podizanje razine svijesti o potrebi očuvanja tradicionalne arhitekture, kulturne baštine te kulturnog krajolika Park šuma Marjan za buduće generacije.

Voditelj radionica bio je Filip Bubalo, baštinski profesionalac i edukator uz podršku Marka Pejnovića, ravnatelja Javne ustanove Park šuma Marjan.

Sudjelovalo je više od sto učenika naše škole, a dolazili su u grupama u pratnji predmetnih nastavnika. Aktivno su se uključili učenici graditeljskih zanimanja: smjer tehničar održivog razvoja s

Radionica gradnje suhozida u Park-šumi Marjan

PRIPREMILA Lara Barišić, 4.or

nastavnicima **Darijom Čerdić-Vukušić** i **Zdravkom Bonićem**, smjer zidar s nastavnicima **Alemkom Babić** i **Leom Piscem**, smjer monter suhe gradnje s nastavnikom **Marinom Bakovićem** te učenici smjera dizajn unutrašnje arhitekture s nastavnicima **Sanjom Vondrom** i **Silvijem Puljićem**.

Učenici su na radionicama upoznali sam pojam suhozidne gradnje te tehniku izvedbe suhozida. Uz mentorstvo nastavnika Zdravka Bonića vježbali su snimanje u IC spektru, te su koristeći termovizijske kamere mjerili temperaturu tla, temperaturu kamena u zidu na suncu i u hladu, relativnu vlažnost zraka, vlagu na površini tla i u suhozidu, razinu osvjjetljenja u zoni zida, u zoni hlada i na osunčanoj strani. Osim navedenog učenici su uz mentorstvo nastavnika Silvija Puljića izradili idejne skice novih sadržaja na predmetnoj lokaciji na Marjanu izrađenih od suhozida (amfiteatar, bunja, vidikovac) na osnovu kojih su izradili 3D vizualizacije. Uz inicijativu nastavnice Darije Čerdić-Vukušić o svemu je snimljena i reportaža za emisiju Hrvatska danas na programu HRT4. ■

Obilježavanje Dana broja π

Magična konstanta

PRIPREMILA Biljana Krstulović, prof.

Broj π (pi) jedna je od najmagičnijih matematičkih konstanti. Pojavljuje se u nevjerojatnim situacijama, u različitim matematičkim oblastima, od geometrije i topologije do analize, algebre i teorije vjerojatnosti.

Na satu Matematike, učenici 9. razreda upoznati su s poviješću postojanja ovog broja kroz prezentacije i razne aktivnosti. Zabavili smo se natjecanjem tko će zapamtiti više decimala broja pi. Izradili smo i brojeve od papira koje predstavljaju decimale broja pi. Mašta je "radila", tako da smo ih ukrali raznim simbolima i bojama. Prvih dvadeset decimala zaljepili smo u matematičkoj učionici. Matematika može biti itekako zabavna! ■

Zlatna večer matematike

PRIPREMILA Biljana Krstulović, prof.

Zlatna večer matematike održala se 3. prosinca 2024. Ovo je ujedno i javno događanje koje za cilj ima popularizaciju matematike i poticanje inovativnih metoda u poučavanju i usvajanju matematičkih znanja i vještina kroz kreativne radionice, igre i natjecanja u matematičkim vještinama.

Ovogodišnje teme bile su:

Matematika, umjetnost i kreativnost i Metar - obilježavanje 150. obljetnice uvođenja metra kao mjerne jedinice 2025.

Značaj matematike i važnost razvijanja matematičkih vještina u svakodnevnom životu pojedinca, u različitim zanimanjima te svim područjima društvenog života, a posebno u znanosti i STEAM području, isprepletenu poveznicu matematike, umjetnosti i kulture, pokazali su nam i ove godine učenici pod vodstvom mentorice **Biljane Krstulović**. Učenice 9. razreda, **Dora Tadić** i **Maja Zekan**, izradile su video naziva „Zlatni rez“. Zlatni rez, poznat i kao božanska proporcija, označava omjer dviju veličina, gdje je omjer veće veličine prema manjoj jednak omjeru njihovog zbira prema većoj veličini.

približno 1,618. Ovaj omjer ima duboku primjenu u umjetnosti, arhitekturi, prirodi i matematici te često simbolizira estetsku harmoniju.

Cilj predavanja je učenicima približiti koncept zlatnog reza, njegovu matematičku formulaciju, povijesni značaj i ulogu u modernom kontekstu. Učenik 9. razreda, **Viktor Viljac**, napravio je plakat AI umjetnosti i matematika. U generativnoj umjetnosti umjetna inteligencija koristi matematičke principe poput geometrijskih transformacija, teorije vjerojatnosti i linearne algebre, kako bi stvarala estetski uravnotežene slike. Time se spaja preciznost matematičkog modeliranja i kreativnost umjetničkog izražaja.

Zaključno, video i plakat ukazuju na neodvojivu povezanost matematike i umjetnosti te potiče učenike da istraže kako AI, vođen matematikom, može proširiti granice ljudske kreativnosti. ■

Projektni dan

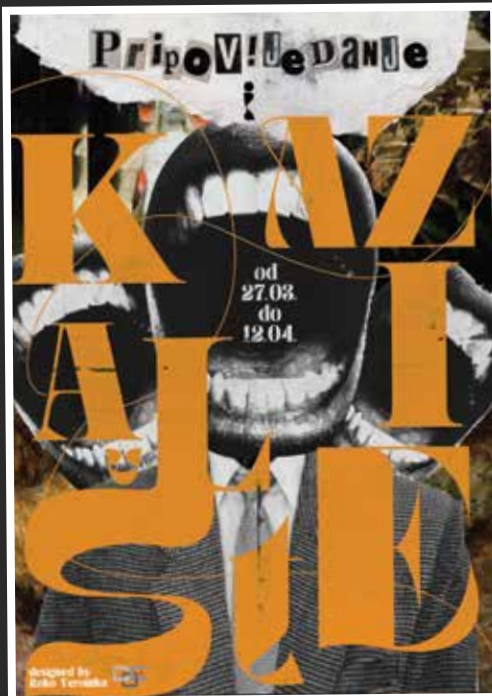
povodom Dana škole

PRIPREMILA Teodora Grgić Jeličić, prof.

Dan prije proljetnih praznika, a povodom Dana škole, upriličili smo prikaz i presjek važnih događanja u našoj školi. Promocija svih događanja odvijala se u prostorijama školske knjižnice uz moderaciju **profesorice Vedrane Šolić** i pozdravnu riječ **ravnateljice Sele Tecilazić**. Promovirali smo 25. broj školskog lista Slog koji se našao među petnaest najboljih iz Hrvatske te tako prošao na državnu razinu smotre Lidrano. Glavna urednica lista, učenica **Petra Đirlić** govorila je o iskustvu uredničkog rada, a **profesor Edi Murgić** istaknuo je značaj kontinuiteta i prepoznatljivosti koji list ima upravo zato što izlazi iz škole koja ima grafička zanimanja. **Profesorice Sandra Misir** i **Maja Lelas** vodile su tridesetak učenika koji su i ove godine sudjelovali u radu redakcije (od novinskih članaka, fotografija, ilustracija, a na kraju i tiska).

Učenici redovno sudjeluju u izvannastavnim aktivnostima, natjecanjima, Erasmus mobilnostima i konferencijama. Rezultate, dojmove i iskustva čuli smo i od učenika i od njihovih nastavnika. Posebno su dojmpljive bile riječi **Timee Podrug**, učenice g3.p razreda koja je organizirala lanjsku NEXT konferenciju, bila na Erasmus mobilnosti i o svojim iskustvima pričala zrelo, promišljeno i poticajno za mlađe učenike. **Profesorica Nikolina Smilović** pohvalila je učenicu g4.p, **Nikolinu Vulić** za izuzetne rezultate na World Skills natjecanju iz područja programiranja. Ove godine, koordinatorica za World Skills bila je **profesorica Alemka Babić** koja je izvijestila o svim događanjima na tom natjecanju.

Ovogodišnji Projektni dan imao je za temu Pripovijedanje i kazalište. O projektnom danu koji se ove godine odvija na temu Pripovijedanje i kazalište govorila je **profesorica Teodora Grgić Jeličić**. Projektni dani događaju se već devet godina i kroz njih se osjeća dinamika i živost školskog života. Projekt dan je bio i tema izvanredne školske izložbe postavljene u atriju škole. Izložbu su priredili učenici i profesori aktiva umjetnosti, a posebno su se istaknuli aranžersko scenografski dizajneri, dizajneri keramike i metala, te radovi učenika grafičke struke. O izložbi je govorila **profesorica Antonela Zagorac**.

Kao škola ambasador europskog parlamenta surađujemo s informacijskim centrom Splitsko-dalmatinske županije EUROPA DIRECT SPLIT koji informira građane o Europskoj uniji i promiče europske vrijednosti. U njihovoj organizaciji odvijale su se radionice s našim učenicima i gostima iz Gimnazije Marko Marulić te Prirodoslovne škole.

Zahvalni smo gospođi **Barbari Govorčin**, predstavnici ureda Europa Direct Split, na pomoći prilikom organizacije ovog događaja. S nama je bila i **Mirela Grbić**, voditeljica Odsjeka za preventivne programe Službe za mentalno zdravlje Nastavnog zavoda za javno zdravstvo s kojom godinama uspješno surađuju **profesori Elza Vukičević** i **Marko Dragun** sa svojim učenicima.

O Zlatnoj večeri matematike govorila je **profesorica Biljana Krstulović**, ali i s ponosom predstavila igru koju su njeni učenici osmislili za projektni dan.

Učenici škole redovno postižu odlične rezultate i na natjecanju iz engleskog jezika. O rezultatima ovogodišnjeg školskog i županijskog natjecanja, izvijestila je **profesorica Anita Smolčić**. Važno je napomenuti da su cijelu promociju snimali i fotografirali sami učenici smjera medijski tehničar. Promocija je završila pričom „Čudotvorne stube svetog Josipa“ koju je ispričala **vjeroučiteljica Nada Barać**. Simbolično, pričom o zaštitniku naše škole krenuli smo u aktivnosti projektnog dana. ■

GRAFIČKA NA BAČAMA

PRIPREMIO Edi Murgić, prof.
FOTOGRAFIJE Ivana Luetić, FMFS

ŠKOLA ZA DIZAJN
GRAFIKU I ODRŽIVU
GRADNJU SPLIT

LJETNO KINO
+ Bačvice +

KINO
MEDITERAN

Uspješna suradnja naše Škole i Festivala mediteranskog filma u kratkom je roku postala manifestacija koju svi u Školi s nestrpljenjem iščekuju. Sada već tradicionalna, večer je to kada, u prekrasnom ambijentu ljetnog kina Bačvice, maturanti, ali i niži razredi smjera medijski tehničar prikazuju najbolje od svega na čemu su vrijedno radili tijekom godine pod budnim okom svojih mentorica **Lucije Babić**, **Tine Prug** i **Tihane Mandušić**. Kratkometražni filmovi, stop animacije, animirane grafike i video uratci svih vrsta i žanrova izmjenjuju se na velikom ekranu, a unatoč tome što cjelokupni program traje skoro dva sata, nama u publici je uvijek prekratko i ne možemo dočekati vidjeti kakva će nam iznenađenja pripremiti sljedećeg ljeta. ■

*Večer projekcija
filmova naših
maturanata
na omiljenom
filmskom
festivalu*

SLOBODNA DALMACIJA PREMIUM NAVEŠTE VIJESTI SPLIT I ŽUPANJA DALMACIJA MOZAK SPORT KULTURA AUTO-MOTO MORE ARHIV TISKA OSIRIANCE

SPLIT // KINO NA OTVORENOM

Učenici splitske Grafičke škole sinoć briljirali na Kinu Mediteran: filmovi budućih medijskih tehničara sve oduševili!

A ovako drugi mediji pišu o našim medijskim tehničarima...

U suradnji s Festivalom mediteranskog filma Split, Kino Mediteran za djecu i mlade sinoć je, drugu godinu zaredom, održao projekciju malih filmskih uradaka maturanata iz splitske Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju, smjer medijski tehničar.

U splitskom ljetnom kinu na otvorenom, pod krošnjama borova, prikazano je desetak malih filmskih priča, dirljivih pripovijesti nastalih u njihovoj školi, vlastitim snagama učenika i uz podršku mentorice, profesorice **Lucije Babić**, ali i profesora **Edija Murgića**, **Tine Prug** i **Teodore Grgić Jeličić**.

Multimedijaska produkcija, kako nam otkriva ravnateljica **Sela Tecilažić**, rezultat je vrijednog rada Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju u području novih medija.

Izvrstan rad Grafičke škole prepoznali su i u Kinu Mediteran, ali i na HRT-u, gdje učenici odrađuju praksu.

Do suradnje s Kinom Mediteran je došlo tako da smo se mi prijavili na njihov projekt, pokazali smo im kakvi smo i oni su nas došli vidjeti i upoznati te bih im ovim putem zahvalila na tome što su nas prepoznali. Također imamo i suradnju s HRT-om, gdje naši učenici odrađuju stručnu praksu. To su stvari koje su sigurno velike za naše učenike koji ovako mogu vidjeti da to nisu stvari koje se događaju samo u Zagrebu, u gimnazijskim školama, nego da se to događa i ovdje kod nas u jednoj strukovnoj školi - otkriva nam.

I uistinu, dok nas ravnateljica vodi u obilazak svih prostorija koje učenici imaju na raspolaganju tijekom svojeg obrazovanja, kao što su školski radio i mali profesionalni školski studio, shvaćamo koliko je lijepo vidjeti da napokon djeca na ovom području na raspolaganju imaju smjerove i učionice koje su u korak s modernim tehnološkim vremenom.

Cijeli taj proces traje cijelu školsku godinu. U prvom polugodištu su tražili lokacije i pisali scenarije, a nakon zimskih praznika su već krenuli sa snimanjem pa poslije toga montaža. Sve su radili sami pod mojim mentorstvom i mislim da su tek kada su završili, shvatili koliko je velika stvar da će nešto što si ti napravilo s 18 godina biti prikazano na festivalu - govori nam Lucija.

Osjeti se i u glasu mentorice osjećaj ponosa na svoje učenike koji su malo prije našeg dolaska imali i obranu svojih završnih radova, tako da smo imali priliku iz prve ruke s njima popričati o njihovim djelima te kako su se snesli u svemu. Dvije učenice **Sara Ergović** i **Andrea Melvan** otkrile su nam odakle im ideja i o čemu se u njihovom filmu zaista radi.

Tradicionalna izložba
učničkih radova

Mi smo škola dizajna i novih medija!

PIŠE

Petra Đirlić, g4.b

FOTOGRAFIJE

Katarina Grubešić, g4.m

i Egon Ivković, g4.m

Svečano otvorenje tradicionalne učeničke izložbe Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju održano je 20. svibnja na prvom katu Sveučilišne galerije okupivši brojne posjetitelje. Ova manifestacija, koja svake godine okuplja radove talentiranih učenika, odražava kreativnost i inovativnost učenika te trud i posvećenost njihovih mentora.

Zahvaljujući Erasmus akreditaciji, nastavnici i učenici škole sudjelovali su u raznim mobilnostima u Latviji, Nizozemskoj, Norveškoj, Portugalu i Sloveniji. Predstavljani su radovi nastali tijekom tekuće školske godine, kao i završni radovi maturanata, koji svjedoče o novim iskustvima i stečenim znanjima.

Sela Tecilizić, ravnateljica škole izrazila je radost što već drugu godinu zaredom imaju prigodu izlagati u prelijepom prostoru Sveučilišne galerije te istaknula: *Otvaramo ovu izložbu u godini koju je EU proglasila godinom umjetnosti. Ponosni smo vlasnici Erasmus akreditacije koja nas je u protekle dvije godine vodila po sličnim strukovnim školama diljem Europe, gdje smo mogli mjeriti svoja znanja i usporediti ih s drugima. Naši nastavnici i učenici vraćali su se obogaćeni novim spoznajama, što je jasno vidljivo na ovoj izložbi - započela je svoje izlaganje gospođa Tecilizić te nastavila: U školi smo bili vrlo aktivni u područjima programiranja i održive gradnje, što su naša dva eksperimentalna programa za koje se nadamo da će postati redovni. Također smo sudjelovali na World Skills Croatia i postigli rezultate primjerene našim mogućnostima. Nadalje, imamo čast po drugi put na Mediteran film*

Ova manifestacija, koja svake godine okuplja radove talentiranih učenika, odražava kreativnost i inovativnost učenika te trud i posvećenost njihovih mentora.

festivalu predstaviti se s našim najboljim filmovima maturlnih radova. Prošle godine smo napunili cijelo kino Bačvice, a filmovi su bili prikazani na velikom ekranu, što je velika čast. Mi smo jedini u Splitsko-dalmatinskoj županiji koji obrazujemo kadrove u novim medijima i važno je da se čuje za nas. Naša škola ima studio za video produkciju, školski radio koji ove godine vrlo aktivno emitira program te suradnju s HRT Split kroz koju se učenici dodatno educiraju.

Ana Topić, Erasmus akreditatorica i **Marijela Culin** prepoznale su važnost Erasmus akreditacije i mogućnosti koje ona donosi: *Unatoč brojnim izazovima s papirologijom i formalnostima, uvjere smo da je trud bio vrijedan. Ono što smo postigle prelijeva se u našu školu kroz učenike i nastavnike, omogućujući nam da postanemo još bolja ustanova. Vjerujem da smo na pravom putu k napretku zahvaljujući implementaciji novih segmenata koje smo imali prigodu upoznati - naglasila je Ana Topić i nastavila: Na kraju bih se zahvalila našim učenicima i nastavnicima, uvjere da su uživali u konkretnim zadacima tijekom mobilnosti. Posebno zahvaljujem kolegama koji su te mobilnosti uspješno realizirali. Vaša posvećenost i trud čine našu školu boljom svakim danom. ■*

Posebno smo ponosni na školski list „Slog“ koji je po drugi put uvršten među najbolje školske listove srednjih škola Republike Hrvatske na manifestaciji Lidrano - istaknula je ravnateljica **Tecilazić** te dodala za kraj: *Želim istaknuti važnost mentora koji vode učenike. Danas je teško raditi u školi, posebno je izazovno raditi s ljudima i pronaći nastavnike struke koji su voljni prenijeti svoje znanje, strpljivost i pedagoško umijeće. Koliko je to važno, unatoč svim novim tehnologijama, koje i na ovoj izložbi vidimo i na koju smo ponosni, vidjeli smo za vrijeme pandemije i online nastave koja je ostavila duboke tragove na zdravlje učenika. Naše zanimanje je plemenito i važno, a mi smo uspjeli još jednu prekrasnu generaciju dovesti do kraja. Posebno bih se zahvalila mentorima koji su ih inspirirali i vodili. Nadamo se da će sve što su naučili s nama rezultirati njihovim daljnjim uspjehom - zaključila je ravnateljica Tecilazić.*

Porto

Portugal, 29.1. - 8.2. 2024.

NAZIV PROJEKTA**Erasmus+KA1 AKREDITACIJA**

pod projektnim brojem 2023-1-HR01-KA121-VET-000123778, kratkoročna mobilnost učenika i nastavnika u Portugalu, 28.1. - 9.2.2024.

SUDIONICI**Teodora Grgić - Jeličić**

(job shadowing
- aktivnost praćenja rada)

Ana Topić

(nastavnica u pratnji)

dizajnerice grafičkog smjera:

Lucija Paić**Leonora Oluić****Petra Đirlić****Marina Rogulj**

aranžersko - scenografske dizajnerice:

Lucija Marić**Mia Perović**

medijske tehničarke:

Andrea Melvan**Nina Reljić****MJESTO**

Škola 'Escola artistica Soares dos Reis'
Porto, Portugal

OPIS PROJEKTA

Dizajnerice grafičkog smjera su kroz rad na tipografiji učile o odnosima slovnih i slobodnih površina, a kroz sate sitotiska iskušavale klasični proces tiska, od nanosa emulzije i osvjetljavanja do tiska na tiskovnu podlogu (papir i tekstil). Aranžersko - scenografske dizajnerice osmislile su, nacrtale i izradile maketu scenografije na temelju njima inspirativnog citata. Medijske tehničarke su pregledale scenarije svojih portugalskih kolega i odabrale segment priče (story beat) koje su interpretirale na svoj način stvorivši animaciju u programu FireAlpaca ili Krita.

Tipografija kao umjetnički izraz

PRIPREMILA Petra Đirlić, g4.b

Od 29. siječnja do 8. veljače 2024. godine imala sam priliku sudjelovati u Erasmus mobilnosti u Portugalu, točnije u gradu Porto, u okviru programa Erasmus akreditacije 2023-1-HR01 KA121-VET-000123778. Centralno mjesto Erasmus mobilnosti bila je Escola Artistica Soares dos Reis, škola specijalizirana za umjetnost i dizajn gdje smo sudjelovali u radionicama koje su se bavile grafikom, multimedijom i animacijom, a iskustvo je bilo neprocjenjivo i još bolje od onog nestrpljivo isčekivanog.

Iako sam bila smještena u odjelu za grafički dizajn, moj rad nije bio samo tehnički izazov. Naučila sam puno o sitotisku, umjetničkoj primjeni tipografije, a također sam se upoznala s tehnikama koje u našoj školi nisu često korištene. Bilo mi je fascinirano vidjeti kako se slovo može koristiti kao umjetnički izraz, a ne samo funkcionalni element dizajna. Osim toga, imali smo priliku raditi s tradicionalnim alatima, poput olovnih slova, drvenih slova i tipometra, što me dodatno inspiriralo i povezalos s tipografijom koju inače nisam toliko voljela.

Bilo je zanimljivo primijetiti razliku u pristupu nastavi u školi Soares dos Reis. Na primjer, kroz rad u sitotisku, nije se samo učilo o tehnikama tiska, već i o njegovoj umjetničkoj vrijednosti, što smatram izuzetno važnim za našu profesiju. Profesori/ce koji su radili s nama ostavili su divan utisak i sjećanja, kao i dvije profesorice koje su nas vodile tamo.

Svi skupa smo dobili priliku za vikend posjetiti glavni grad Portugala - Lisabon. Najposebniji trenutci su mi ipak bili planiranje, skiciranje i na kraju ostvarivanje projekta s Lucijom. Radile smo skupa kroz šalu, te rad nije stvarao osjećaj napora nego timskog rada i zajedničke kreativnosti. Moj Erasmus boravak u Portugalu bio je iskustvo koje mi je omogućilo da steknem nova znanja, razvijem svoje vještine i upoznam različite pristupe dizajnu. Ovo putovanje sigurno će imati dugotrajn utjecaj na moju buduću karijeru kao i samu mene. Beskrajno sam zahvalna na tako neočekivano dobrodošloj prilici. ■

Osim edukacijskog dijela, moj boravak u Portugalu bio je ispunjen i kulturnim doživljajima. Porto je grad prepun inspiracije za svakog tko voli dizajn i umjetnost. Lucija, moja kolegica iz škole, i ja išle smo s jednog kraja grada na drugi. Hodale smo bosa po pijesku uz obalu Atlantika, vozile se tramvajem, plesale u hotelskoj sobi, posjetile muzeje s ostalim učenicima, obišle puno restorana, dućana sa suvenirima...

ERASMUS +KA1

mobilnost nastavnika i učenika

Zwolle

Nizozemska, 3.3. - 16.3. 2024.

NAZIV PROJEKTA

Erasmus+KA1 AKREDITACIJA

pod projektnim brojem 2023-1-HR01-KA121-VET-000123778, kratkoročna mobilnost učenika i nastavnika u Nizozemskoj, 3.3. - 16.3.2024.

SUDIONICI

Nikolina Smilović

(job shadowing
- aktivnost praćenja rada)

Silvio Puljić

(nastavnik u pratnji)

dizajneri unutrašnje arhitekture:

Tino Anđelić

Dea Dundić

Josip Matić

Roža Šaškor

web programerke

Timea Podrug

Andrea Kero

Lana Todorovski

Antonia Buzov

MJESTO

Škola "Deltion college",
Zwolle, Nizozemska

OPIS PROJEKTA

Web programerke izradile su web stranice koja prikazuje mapu starog grada Zwolle u integraciji s mapom trenutnog prikaza. Na istoj mapi trebalo je dodati niz funkcionalnosti kao što su prikaz lokacija, promjena prikaza mape, prijedlog izletničkih tura i sl. Dizajneri unutrašnje arhitekture, u paru s kolegama iz Nizozemske radili su na dizajnu interijera tradicionalne nizozemske kuće s izradom arhitektonskih nacrtu u BIM softveru Revit. Projekti su napravljeni u softveru Sketchup te render proces u softveru Enscape te je napravljena i digitalna podloga za VR prezentaciju projekta.

Čari Erasmus mobilnosti

PRIPREMILA Timea Podrug, g4.p

Zahvaljujući Erasmus akreditaciji, osam učenika naše škole u pratnji profesora Silvija Puljića i profesorice Nikoline Smilović imali su priliku iskusiti nezaboravno iskustvo u gradu Zwolle u Nizozemskoj u trajanju od 3. ožujka do 16. ožujka 2024. godine.

Mobilnost je organizirana u suradnji s Deltion collegeom, školom domaćinom koja nas je očarala svojom veličinom, programima, opremom i pratećim sadržajima. Nakon upoznavanja kompleksa škole, sustava i načina rada, i sami smo postali dio navedenog. U narednim danima naši učenici započeli su izradu svojih timskih projekata. S obzirom da je ova razmjena bila namijenjena učenicima smjera dizajner unutrašnje arhitekture (njih četvero) i smjera web programer (također četvero), već smo se u samom startu odvojili u dva tima.

Naše učenice, predstavnice smjera web programer, dobile su zadatak izrade web stranice koja prikazuje mapu starog grada Zwollea u integraciji s mapom trenutnog prikaza. Na istoj mapi trebalo je dodati niz funkcionalnosti kao što je prikaz lokacija, promjena prikaza mape, prijedlog izletničkih tura i slično. Tako su dodatne funkcionalnosti razvijale Timea Podrug i Lana Todorovski, dok su Andrea Kero i Antonia Buzov definirale prateći dizajn za prikaz svih navedenih mogućnosti. Oba tima, razvojni tim i tim za dizajn, bili su miješani timovi naših i njihovih učenica i učenika. Od ukupno 60 polaznika programera druge godine studija, samo tri su učenice. Sreća pa je kod nas stanje puno bolje. U novijim generacijama gotovo pola razreda čine učenice.

Učenici usmjerenja dizajner unutrašnje arhitekture (Dea Dundić, Roža Šaškor, Tino Anđelić i Josip Matić) radili su na projektu u parovima s učenicima iz Nizozemske na dizajnu interijera tradicionalne nizozemske kuće iz 1930. godine.

Organizirali samo i tri studijska obilaska značajnih arhitektonskih uradaka, muzeja i dizajnerskih rješenja za naše učenike u Amsterdamu, Utrechtu i Rotterdamu. Također smo imali organiziran posjet jako uspješnom arhitektonski uredu "19 het atelier" u Zwolleu s 27 zaposlenih arhitekata, dizajnera interijera, 3D dizajnera... Za učenike je ovo bilo jako lijepo iskustvo i uvid u rad arhitektonskog/dizajnerskog ureda te prilika za susret s arhitektima i dizajnerima te razgovor s njima.

Ova Erasmus mobilnost ne samo da je proširila naše vidike i stručne vještine, već je također duboko obogatila naše osobno iskustvo, omogućujući nam da steknemo nova prijateljstva, spoznaje i perspektive koje će ostati s nama dugo vremena nakon završetka programa. ■

Maribor

Slovenija, 14.4. - 19.4. 2024.

NAZIV PROJEKTA**Erasmus+KA2 AKREDITACIJA**

pod projektnim brojem
2023-1-NO01-KA220-SCH-000164844
mobilnost učenika i nastavnika
u Sloveniji, 14.4. - 19.4.2024.

SUDIONICI**Edi Murgič**

(nastavnik u pratnji)

Teodora Grgić Jeličić

(nastavnica u pratnji)

dizajneri grafičkog smjera:

Ema Zekan**Jerko Mrđen**

medijski tehničari

Katarina Grubešić**Egon Ivković**

web dizajneri

Valentina Cocut**Ante Jelić****MJESTO****Škola "Srednja škola za oblikovanje Maribor", Slovenija****OPIS PROJEKTA**

Projekt "Digital Cleanup campaign" u koji su, osim naše, uključene i škole iz Norveške, Španjolske i Slovenije započeo je u Mariboru, u travnju 2024. godine. Cilj projekta je podići svijest o problemu digitalnog otpada te o njegovom utjecaju na okoliš. Iz svake škole odabrana je grupa od 6 učenika, a projekt će se odvijati u nekoliko faza. Prvi dio projekta uspješno je odraden u Mariboru gdje su učenici, podijeljeni u grupe imali zadatak osmisliti i izraditi po dva plakata kojima će promovirati kampanju, a jedna grupa je bila zadužena za izradu promotivne brošure.

Digital Cleanup kampanja

PRIPREMILI

Edi Murgič, prof. i Teodora Grgić Jeličić, prof.

Projekt Digital Cleanup Campaign (pod projektnim brojem 2023 -1-NO01- KA220- SCH - 000164844) prijavila je Gjovik videregaende-skole u Norveškoj u partnerstvu sa Školom za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, Srednjom školom za oblikovanje Maribor iz Slovenije i Centrounterskolan de Formacion Profesional Cesar Manrique, Santa Cruz de Tenerife iz Španjolske. Tema ove mobilnosti je Digital clean up campaign. Mi prevodimo ovu ovaj pojam kao „digitalno čišćenje“.

Svi koristimo mobitele i ne samo mobitele nego sve digitalne uređaje koji su povezani s „nekim“ oblakom. Taj imaginarni oblak zapravo uopće nije imaginaran nego su to postrojenja koja koriste goleme količine resursa kako bi se pohranilo sve ono što čuvamo i želimo nekamo spremirati. Resursi koji se koriste za to naše pohranjivanje su voda i struja.

Kako bismo postali svjesni našeg djelovanja i kako bismo sveli naš digitalni otpad na najmanju moguću mjeru potrebno je naše digitalne uređaje stalno čistiti. Većina nas to radi povremeno ili tek onda kad se „zagušimo“ u našem otpadu, kada

nam mobiteli ili drugi uređaju počnu usporavati ili davati znakove da su preopterećeni. Cilj projekta je da učenici zajedničkim radom podignu svijest o problemu digitalnog otpada te o njegovom utjecaju na okoliš. Digitalizacija je donijela veliki napredak u mnogim područjima, ali ne treba zanemariti njezin negativan utjecaj. Digitalni uređaji i usluge veliki su potrošači energije i uzročnici emisije stakleničkih plinova, a ta potrošnja svakim danom mnogostruko raste. Projekt "Digital Cleanup campaign" odvijat će se u nekoliko faza, a prva faza projekta obuhvaćala je posjet učenika i nastavnika Srednjoj školi za oblikovanje Maribor, 14. do 19. travnja 2024. godine. Učenici, podijeljeni u grupe, imali su zadatak osmisliti i izraditi po dva plakata kojima će promovirati kampanju, a jedna grupa bila je zadužena za izradu promotivne brošure, s ciljem informiranja mladih o važnosti odgovornog postupanja s digitalnim otpadom. ■

Naša škola domaćin projekta

Posebno smo se radovali drugoj fazi projekta jer je tada naša škola ugostila sve sudionike projekta, od 29. rujna do 4. listopada 2024. godine. Projektu su se priključile učenice Tahra Mei Kantić, Eva Veljović, Dora Tadić, Maja Zekan i nastavnica Tihana Mandušić, a ova faza projekta obuhvaćala je izradu video uradaka na temu digitalnog čišćenja. Zanimljivo je bilo vidjeti i kako su učenici izradili „behind the scene“ uratke. Kako bi smo dodatno proširili glas o projektu, naše učenice i mentori dali su intervju za Hrvatski radio i Radio Kampus. Mnogo druženja, upoznavanja različitim načina video formi, nova prijateljstva – to je ono što su učenici istaknuli kao najvažnije što će dobiti sudjelovanjem u ovom projektu. Radujemo se odlasku u norveški Gjovik i njihovoj školi gdje ćemo raditi na vidljivosti projekta na društvenim mrežama. ■

Zapratite nas na instagramu, pratite razvoj projekta i podržite nas u širenju znanja o ovoj važnoj temi.

<https://www.digitalcleanuperasmus.eu/>

Instagram: @DCUP24

Studijsko putovanje u Zagreb

Inovativne prakse tvornice Prostorija

PRIPREMIO Silvio Puljić, prof.

Učenici iz Deltion Collegea, smjera dizajner interijera, zajedno s našim učenicima smjera dizajner unutrašnje arhitekture, proveli su dan u Zagrebu u sklopu Erasmus Plus programa, s fokusom na suvremeni dizajn i arhitektonsko nasljeđe.

Dan je započeo posjetom tvornici Prostorija u Svetom Križu Začretje, gdje su nas domaćini ljubazno dočekali s okrjepom. Prva aktivnost koju smo imali je inspirativno predavanje u njihovom "Show room-u" o inovativnim praksama brenda i tvornice Prostorija te razgovor učenika s voditeljima razvojnog tima i same tvornice. Nakon toga uslijedio je stručni obilazak tvornice, tijekom kojeg su naši učenici imali priliku vidjeti cijeli proces proizvodnje namještaja od ideje do gotovog proizvoda. U obilasku koji je trajao dva sata imali smo priliku vidjeti niz proizvodnih cjelina. Na kraju posjeta svi su sudionici dobili posebne torbe izrađene od recikliranih tkanina kao poklon te nekoliko promotivnih materijala brenda Prostorija.

Nakon posjeta Prostoriji stigli smo u centar Zagreba gdje smo obišli užu jezgru grada, Hrvatsko narodno kazalište, Trga bana Jelačića, zagrebačku katedralu, Dolac i Tkalčićevu ulicu, nekadašnji tok potoka Medveščaka, Kamenita vrata i Crkvu sv. Marka. U Klovićevim dvorima razgledali smo izložbu, a potom prošli pokraj Kule Lotrščak, gdje smo se i fotografirali, završivši šetnju Strossmayerovim šetalištem s panoramskim pogledom na grad.

Studijsko putovanje bogato programom pružilo je učenicima nova znanja i uvide o suvremenom dizajnu i arhitekturi, inspirirajući ih za daljnji rad na projektu koji smo ostvarili u suradnji s Deltion Collegeom. ■

Gostujuće predavanje

Dizajnerica Lea Aviani u našoj školi

PRIPREMIO Silvio Puljić, prof.

U sklopu Erasmus Plus programa u našoj školi imali smo čast ugostiti dizajnericu Lea Aviani koja nam je održala predavanje i prezentaciju svojih radova. Predavanje je bilo usko vezano uz temu graditeljskog nasljeđa i suvremenih interijera kojim se učenici bave unutar dvotjednog Erasmus Plus projekta. Na predavanju je sudjelovalo preko 60 učenika. Učenici 2.a i 3.a razreda usmjerenija dizajnera unutrašnje arhitekture te 10 učenika iz Deltion Collegea iz Nizozemske. Lea Aviani jedna je od najuspješnijih hrvatskih dizajnerica u području produkt dizajna i dizajna interijera. Ukoliko još niste upoznati s njenim radom preporučujemo vam da posjetite njenu web stranicu <https://leaaviani.com> ■

Hodočašće kroz Italiju Svi putevi vode u Rim

PRIPREMIO: Josip Matijaš, g3.b

Putovanje iz Splita prema Italiji započelo je večernjom vožnjom trajektom prema luci Ancona. S velikim nestrpljenjem iščekivali smo posjet čuvenim gradovima i znamenitim povijesnim lokacijama. Vrijeme na trajektu kratili smo kartajući, slušajući glazbu, a neki i spavajući. U ranim jutarnjim satima uplovili smo u naše prvo odredište vjerujući da svaki grad na ruti nudi svoju jedinstvenu atmosferu, ljepotu i zanimljive priče.

ANCONA

Prva destinacija bila je Ancona, prelijepi obalni grad na istočnoj obali Italije. Ancona je poznata po svojoj luci koja ima bogatu povijest i od davnina povezuje Italiju s jadranskom obalom. Šetnja gradom otkrila je veličanstveni trijumfalni luk Trajana, podignut u čast rimskog cara Trajana, koji je proširio luku Ancone. Zanimljivo je da se iz Ancone, tijekom Rimskog Carstva, trgovalo raznim dobrima s Dalmacijom, a grad i danas čuva taj stari mediteranski šarm.

ASIZ

Iz Ancone smo krenuli prema Asizu, rodnom mjestu svetog Franje Asiškog, jednog od najvoljenijih svetaca u katoličkoj tradiciji. Grad Asiz smješten je u planinskom području Umbrije, a krasi ga srednjovjekovna arhitektura i zidine koje izgledaju kao da su zamrznute u vremenu. Najimpresivnija znamenitost je bazilika svetog Franje, čuvena po freskama majstora Giotta koje prikazuju prizore iz Franjinog života. Legenda kaže da je sveti Franjo propovijedao čak i pticama, što simbolizira njegovu ljubav prema prirodi i svim živim bićima.

VATIKAN

Nakon Asiza, slijedilo je putovanje prema Vatikanu, najmanjoj državi na svijetu i središtu Katoličke Crkve. Iako je Vatikan mali, unutar njega se nalaze neke od najvažnijih umjetničkih zbirki na svijetu, uključujući Michelangelovu Sikstinsku kapelu. Posjet Vatikanskim muzejima bio je kao putovanje kroz stoljeća povijesti umjetnosti. Poseban dojam ostavio je Trg svetog Petra, impresivno zdanje s nevjerojatnom kupolom koja dominira Rimom. U blizini se također nalazi švicarska garda čiji su stražari u tradicionalnim uniformama neizostavan dio vatikanskog ambijenta.

RIM

Rim, „Vječni Grad“, bio je sljedeća stanica. Šetnja gradom otkrila je nevjerojatne spomenike antičke i srednjovjekovne povijesti. Koloseum, nekadašnji centar gladijatorskih borbi i dalje dominira gradom i pruža pogled u slavnu prošlost Rimskog Carstva. Fontana di Trevi bila je još jedno čarobno mjesto gdje se posjetitelji okupljaju i bacaju novčiće za sreću i povratak u Rim. Naravno, posjetili smo i Panteon, zapanjujuće očuvanu rimsku građevinu s otvorom u kupoli što je prava arhitektonska čarolija i svjedočanstvo rimskog majstorstva.

NAPULJ

Iz Pompeja smo se uputili u Napulj, grad poznat po svojoj bogatoj kulturnoj baštini i – naravno – po pizzi. Napulj je rodno mjesto originalne pizze margherite, jednostavne, ali savršene kombinacije rajčice, mozzarelle i bosiljka. Dok smo šetali uskim uličicama i promatrali napolitanske zgrade s rubljem obješenim između prozora, osjetili smo pravu autentičnost Italije. Još jedan simbol Napulja je vulkan Vezuv koji stoji visoko nad gradom i podsjeća na drevnu katastrofu koja je uništila Pompeje.

KATAKOMBE SVETOG KALISTA

Na povratku prema Anconi, posjetili smo katacombe svetog Kalista, najpoznatije rimske katacombe koje su služile kao podzemno groblje za rane kršćane. U katakombama se nalazi niz freski i simbola koji su u to vrijeme služili kao tajni znakovi kršćanstva. Osim toga, katacombe su zanimljive i zbog svoje složenosti: sastavljene su od mreže podzemnih tunela na više razina, a procjenjuje se da se ovdje nalazi više od pola milijuna grobova. U tišini tih podzemnih prolaza osjetili smo duboko poštovanje prema povijesti i vjeri koja se tu njegovala kroz stoljeća.

ZAKLJUČAK

Ovo putovanje iz Splita u Italiju pružilo je nevjerojatno bogato iskustvo, ispunjeno poviješću, kulturom i prirodnim ljepotama. Svaki grad nosi svoju posebnu duhu, a sjećanje na njih zauvijek će ostati kao inspiracija. ■

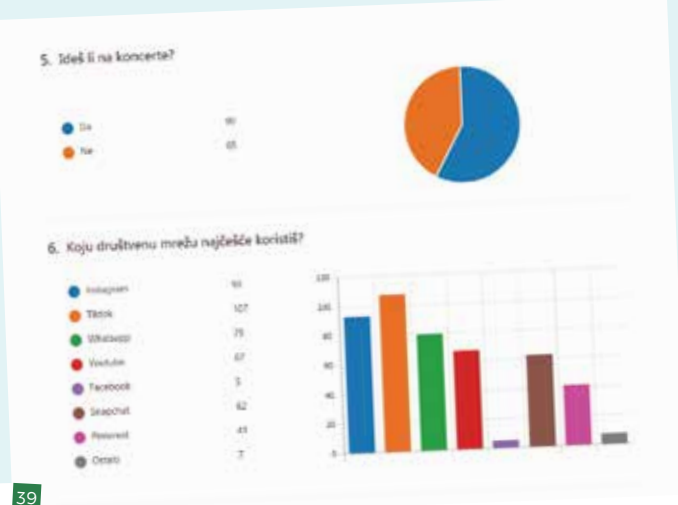
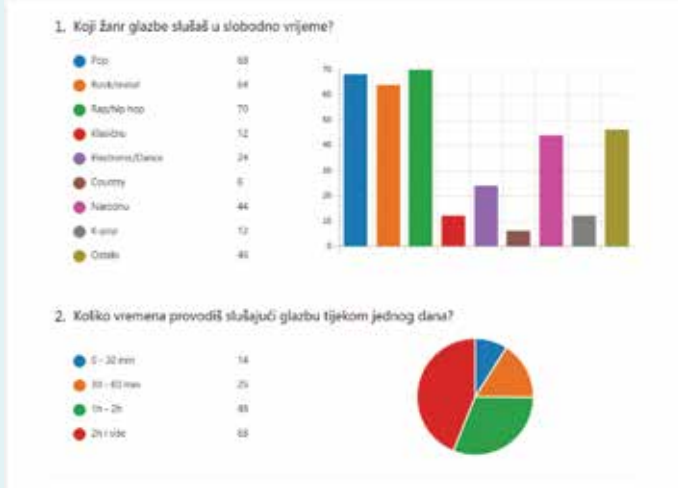
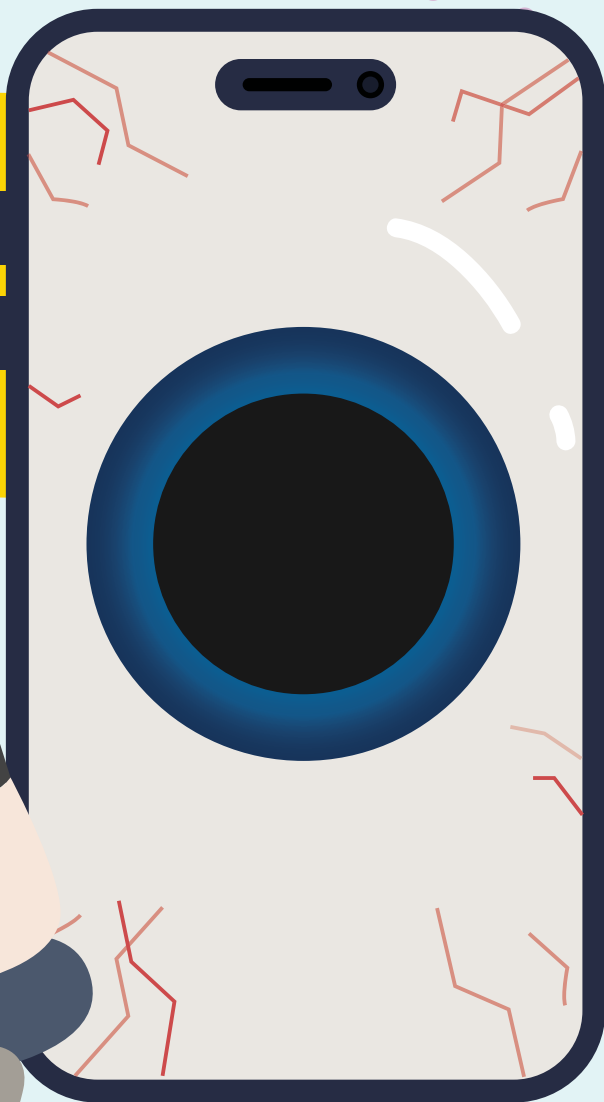
ANKETA

KAKO PROVODIŠ SLOBODNO VRIJEME?

PRIPREMILI Ante Karlović, g2.b i Viktor Viljac, g3.m

ILUSTRACIJE Katarina Gulić, g4.b

Učenici naše škole sudjelovali su u anketi o tome kako provode svoje slobodno vrijeme. Istraživanje, koje je uključilo 155 ispitanika, dalo je intrigantne obrasce i tendencije.

Glazbeni obrasce i navike slušanja
Glazba ima značajnu ulogu u životu naših učenika. Najzastupljeniji žanrovi su rap/hip-hop (70 odgovora), pop (68) i rock/metal (64). Više od polovice učenika (68) sluša glazbu dva ili više sati dnevno, dok 48 njih sluša glazbu u rasponu od jednog do dva sata. Slušaju glazbu putem slušalica (148), a vodeća platforma je Spotify (122).

Odlazak na koncerte i gledanje filmova u kinu
Otpriblike 58 % učenika ide na koncerte, dok 42 % ne sudjeluje u takvim događanjima. Kad je riječ o odlasku u kino, većina njih (111 učenika) potvrđuje da voli gledati filmove.

Društvene mreže
Anketa o korištenju društvenih mreža pokazala je da učenici Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju najviše koriste TikTok (107 odgovora) i Instagram (93 odgovora), što ukazuje na popularnost vizualnih i interaktivnih sadržaja među mladima. WhatsApp (79) i YouTube (67) također zauzimaju značajno mjesto, dok Snapchat (62) i Pinterest (41) imaju nešto manji, ali ipak značajan broj korisnika. Facebook se našao na začelju s tek 5 korisnika, što potvrđuje njegovu sve manju popularnost među mlađom generacijom. Ostale mreže koristi samo sedam učenika.

Preferencije filmova i televizije

Omiljeni žanrovi filmova su komedija (28), horor (41) i triler/drama (25). Što se tiče televizijskih programa, najomiljeniji među učenicima su filmovi (46) i sport (30). Anime (20) i crtići (10) su također prilično popularni.

Čitanje knjiga

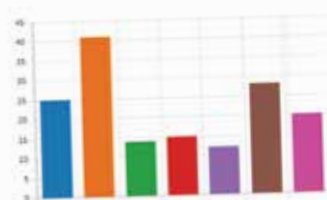
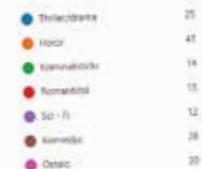
Kada se postavi pitanje o navikama čitanja tijekom slobodnog vremena, većina učenika (91 ispitanik) priznaje da čita vrlo malo izvan svojih zadanih lektira, dok 64 gaji strast prema čitanju. Neki od najpopularnijih književnih žanrova su fikcija za mlade (28), misteriozni romani (27) i horor (23).

7. Odlaziš li u kino?

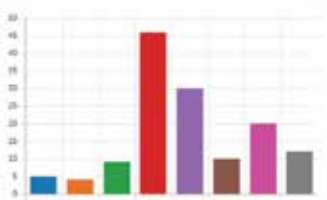
8. Koji ti je najdraži filmski žanr?

9. Gledaš li televizijske programe?

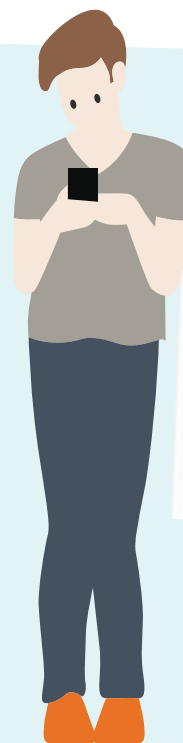
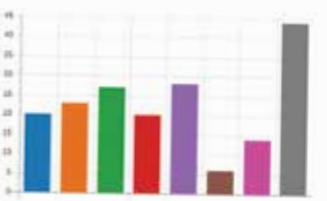
10. Što najčešće?

11. Čitaš li u slobodno vrijeme? (lektire se ne računaju)

12. Kakve knjige najradije biraš?

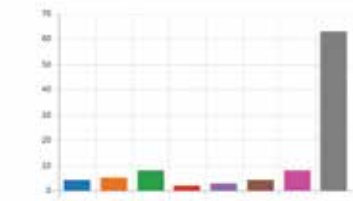
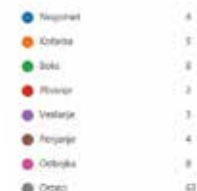
13. Kada si s vršnjacima, na koji način najčešće provodite slobodno vrijeme?

14. Treniraš li?

15. Koji sport?

Sport i rekreacija

Rezultati pokazuju da 73 učenika sudjeluje u nekom obliku sporta, dok 82 učenika ne sudjeluje u nikakvoj vrsti fizičke aktivnosti. Omiljeni sportovi su boks (8), odbojka (8), košarka (5) i nogomet (4).

Druženje s vršnjacima

Kada se druže s vršnjacima, učenici se najčešće bave razgovorom (115), šetnjom po gradu (81) ili provode vrijeme u prirodi (35).

Zaključak: Istraživanje o provođenju slobodnog vremena dalo je zanimljiv uvid u interese i navike učenika u našoj školi. Jasno je da učenici biraju koristiti modernu tehnologiju kao oblik zabave, cijene glazbu i socijalnu interakciju, ali postoji prostor za veće poticanje čitanja i sportskih aktivnosti.

TEMA BROJA

UZNORI I UTJECAJI

*Uzor nije onaj koji nam
pokazuje put, već onaj koji
nas podsjeća da možemo
hodati vlastitim.*

PIŠE Petra Žižić, g4.p

ILUSTRACIJE Petra Đirlić, g4.b; Ella Longo, g2.b;
Nina Babić, g2.b; Anastasia Tkachascenko, g2.b;
Ani Dević, g2.b; Ante Karlović, g2.b;
Stela Bubić, g2.b; Kate Hribar, g2.b

Potruga za uzorima započinje već u ranom djetinjstvu, a kako se bližimo mladenačkoj dobi ona postaje i način oblikovanja vlastitog identiteta i sustava životnih vrijednosti. Uzori su osobe kojima se divimo i od kojih učimo. U prvom redu to su u naši roditelji, šira rodbina, prijatelji, poznati glumci, pjevači, javne osobe... Divno je kada uspijemo pronaći svoj uzor u realnom svijetu, nekoga tko nam može prenijeti "zdrave" vrijednosti i ponašanja. Često se dogodi da uzore tražimo i nađemo i u virtualnom svijetu, posebno danas kada je utjecaj društvenih mreža i medija tako jak i sveprisutan. Promatrajući svoje uzore možemo se zapitati stvaramo li svoje mjesto na svijetu ili je ono za nas već pripremljeno?

Čovjek je slobodno biće koje razumski odlučuje i bira. Naši nas odabiri oblikuju i utječu na našu budućnost. Priroda ljudskog bića je da misli i osjeća, a s tim sposobnostima u mogućnosti smo donositi svojevolske odluke. Imamo osobna mišljenja, razvijamo interese i izražavamo se. Pomoću takvih akcija se razvijamo i pretvaramo u osobu koja trenutno jesmo. Sa sposobnošću izražavanja misli i razvijanjem interesa, također oblikujemo i svoju budućnost, odnosno naše mjesto na svijetu. Mi, kao slobodni pojedinci, imamo izbor birati tko će biti u našoj okolini, tko će nam biti blizak te kako ćemo se izražavati, što su značajni čimbenici u oblikovanju naše budućnosti. Oblikovanje budućnosti ne treba specifično biti dobra stvar, također može biti i loša, ali mi svejedno imamo veliku kontrolu nad njom. No, u tome i je stvar. Kao najslobodnija bića na svijetu možemo se i u zadnjem trenutku okrenuti od našega mjesta na Zemlji i u potpunosti preokrenuti našu budućnost, drugim riječima - promijeniti naše mjesto na svijetu. Možemo promijeniti našu budućnost ako se dovoljno potrudimo, ako se suočimo sa svijetom i izazovima, prelazimo granice te ostavljamo svoj trag. Upravo zato je važno istaknuti da je dobro i poželjno imati uzore u svom životu, ali i upamtiti da smo svi jedinstveni i neponovljivi. Uzor nije onaj koji nam pokazuje put, već onaj koji nas podsjeća da možemo hodati vlastitim. ■

*Čovjek je slobodno biće
koje razumski odlučuje
i bira. Naši nas odabiri
oblikuju i utječu na
našu budućnost.*

SNAŽNE PORUKE KOJE SU PREOBLIKOVALE SVIJET

NAJUTJECAJNIJI GOVORI SVIH VREMENA

Najutjecajnije govori svih vremena ostavili su neizbrisiv trag u povijesti, ne samo zbog riječi koje su izgovorene, već zbog njihove sposobnosti da dotaknu srca i umove ljudi, nadahnjujući ih na djelovanje i promjenu.

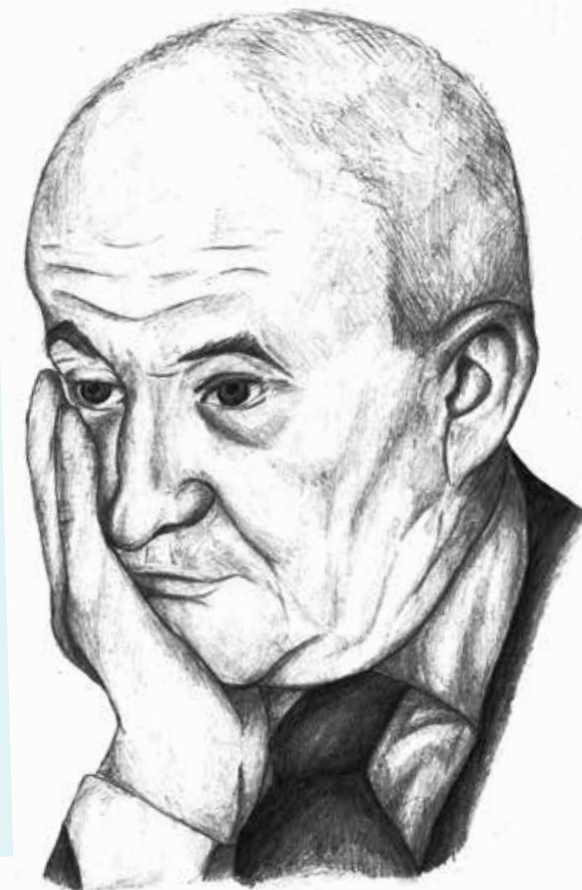
Zabrazio sam tri govora za koja mislim da su bila jedna od onih najutjecajnijih. Govori poput onih Charlieja Chaplina, Baracka Obame i Vlade Gotovca imaju tu nevjerovatnu snagu – da nadilaze svoje vrijeme i mjesto, ostajući relevantni i inspirativni i danas.

Charlie Chaplin, kroz svoj govor u filmu Veliki diktator iz 1940. godine, prenio je snažnu poruku protiv tiranije i nehumanosti. Njegove riječi o jedinstvu, suosjećanju i slobodi relevantne su i danas, podsjećajući nas da je ljudska solidarnost temelj za bolji svijet. Chaplinov govor me osobno dirnuo zbog svoje jednostavne, ali izuzetno moćne retorike. Njegova poruka o važnosti ljubavi i zajedništva potiče ljude da se zajedno bore protiv nepravde i pohlepe. Smatram ovaj govor jednim od najutjecajnijih jer, iako je dio filma, on nosi univerzalne vrijednosti koje nadilaze vrijeme i prostor.

S druge strane, **Barack Obama**, tijekom svoje predsjedničke kampanje, održao je govor pod nazivom "Ođvažnost nade", koji je, poput Chaplinovog, bio apel za jedinstvo, ali s naglaskom na nadu kao snagu koja može prevladati podjele. Njegove riječi odjeknule su diljem svijeta, nadahnjujući ljude da vjeruju u bolju budućnost unatoč teškim društvenim i političkim okolnostima. Ovaj govor me dotaknuo jer je Obama uspio potaknuti osjećaj zajedništva i optimizma čak i u trenucima kada se činilo da nema nade. Njegova sposobnost da svojim riječima probudi vjeru u promjenu čini ga jednim od najutjecajnijih govora našeg vremena. Kroz njega se vidi kako riječi mogu biti nevjerovatne moćne za mobiliziranje ljudi prema boljoj budućnosti.

Na domaćem terenu, **Vlado Gotovac** je 1991. godine održao govor ispred zgrade Komande 5. vojne oblasti, u vremenu kada se Hrvatska borila za nezavisnost. Govor Vlade Gotovca postao je simbol otpora i borbe za slobodu, ulijevajući nadu i hrabrost narodu u najtežim trenucima. Njegova smirenost, ali i strast, posebno su me dotaknuli jer je, unatoč kaosu rata, ostao vjeran svojim principima, inspirirajući ljude da ne odustanu od borbe za svoju domovinu. Gotovac je pokazao kako riječi mogu biti oružje jače od bilo kojeg oružja, a njegov govor zauvijek ostaje urezan u kolektivno sjećanje kao svjetionik hrabrosti i nepokolebljive vjere u pravdu.

Ova tri govora, svaki na svoj način, pokazuju kako riječi mogu preoblikovati svijet. Bilo da se radi o filmu, političkoj kampanji ili borbi za nezavisnost, svaki od njih prenosi univerzalne poruke o ljudskosti, nadi i borbi za slobodu. Oni su me osobno dirnuli jer podsjećaju da, bez obzira na okolnosti, snaga pojedinca da koristi riječi u borbi za pravedniji svijet nikada ne smije biti podcijenjena. ■

U današnje vrijeme postavlja se pitanje:

„Koga mi zapravo doživljavamo kao uzore, poznate osobe ili njihove izmišljene i nestvarne osobnosti?“

TAMNA STRANA UZORA

PIŠE Asja Gudelj, g2.b

ILUSTRACIJA Jerko Mrđen, g4.b

U današnjem društvu, gdje su društvene mreže zavladaile svijetom i gdje je mnogo lakše postati poznat u samo par klikova, dogodi se da uzore nademo u pogrešnim ljudima. Mladi najčešće, u slavnim i javnim osobama traže uzore koji su simboli uspjeha, bogatstva i društvenog statusa. Najsvježiji primjer ovoga je situacija Seana „P. Diddy“ Combsa, jednog od najpoznatijih američkih glazbenika još od 1997., koji je u 2024. godini ponovno u središtu pažnje zbog nekoliko kontroverzi koje su pokrenule pitanja o njemu kao osobi koja je mnogima uzor, a ne bi smio biti.

P. Diddy, poznat ne samo kao glazbenik, nego i kao uspješan poduzetnik, često se pojavljivao kao uzor mladima i jedan od najslušanijih izvođača svoga vremena. Nekada se pisalo o njegovom uspjehu i brojnim obožavateljima diljem svijeta, a sada ga ti isti obožavatelji gledaju iza rešetaka. P. Diddy, nekoć idolizirana zvijezda s čak tri Grammy nagrade, uhićen je 17. rujna 2024. zbog sumnji vezanih za seksualno zlostavljanje, silovanje, trgovanje ljudima...i mnoštvo drugih jezivih zločina. U današnje vrijeme postavlja se pitanje: „Koga mi zapravo doživljavamo kao uzore, poznate osobe ili njihove izmišljene i nestvarne osobnosti?“ Nitko ne zna kakav je naš omiljeni pjevač, glumac ili sportaš iza scene. U svijetu poznatih i slavnih nije uvijek sve tako savršeno kako se prikazuje. Odličan primjer je već spomenuti Diddy. Mnoga istraživanja pokazala su da mladi u pubertetu doživljavaju depresivna stanja zbog kompleksa koje sebi stvaraju imajući idole i uzore. Osjećaju

se kao da ne mogu ispuniti vlastita očekivanja jer njihovi uzori žive život koji je skoro nedostižan. Kada idolizirana osoba postane „nedostižan ideal“ mladi ljudi osjećaju nesigurnost i nezadovoljstvo s vlastitim životom smatrajući da nisu dovoljno uspješni, bogati ili popularni, zaboravljajući činjenicu da njihov uzor ne bi mogao živjeti takav život da ne postoje baš ti koji im daju slavu. Slavne ličnosti se uvijek trude i pokazuju najbolje verzije sebe, bilo to kroz nestvarno uređene slike ili lažiranjem svog savršenog života i osobnosti bez mana. Obično takvi uzori najlakše uspiju zavarati mlađu populaciju, još lakše uz današnji utjecaj društvenih mreža. Slavne ličnosti i zvijezde ne utječu samo na mlade nego na cijelo društvo. Uvijek su kroz ljudsku povijest postojali ideali ljepote, ali u ovo novije doba standardi ljepote su postali nerealni i iskrivljeni. Žene i muškarci često su izloženi slikama savršeno oblikovanih tijela, koja nisu stvarna ili nisu prirodna, već su rezultat digitalnih modifikacija, intenzivnih vježbi i ekstremnih dijeta. Ovakve stvari dovode do rasta oboljelih od anoreksije, bulimije i ostalih poremećaja u prehrani, a socijalni pritisci samo pogoršavaju stanje. Osim utjecaja uzora na fizički izgled također imamo i internet zvijezde poput Influencera i Youtubera koji promoviraju materijalizam, površne vrijednosti i konzumerizam. Snimajući uratke upitne sadržajne kvalitete, skupljaju pratitelje i fanove fokusirajući se samo na novac, skupa putovanja, automobile i skupu odjeću, dok njihovi najvjerniji nisu svjesni da Influencer kori-

sti novac od pregleda da bi sebi priuštio sve te stvari o kojima svi sanjamo. Najbolji primjer ovoga su „internet celebrityji“ poput Logana Paula, Kai Cenata, ali Bake Prase i Voyagea, posebno popularnih na našim prostorima. Nije novost da je Bake Prase još od 2016. prozvan lošim uzorom za mlade od strane medija, ali problem je što je on još uvijek jedna od omiljenih ličnosti, usprkos svim svojim kontroverznm djelima. Skoro svaki današnji video na tzv. „balkanskoj youtube sceni“ promovira skupu odjeću, obuću, skupe satove, automobile, luksuzna putovanja, a mladi za sve to koriste izraz „flexanje“ ili hvaljenje. Mladi su često izloženi eksplicitnim sadržajima neprimjerenima za mlade od 18 godina iako je dobna struktura gledatelja Bake Prase u prosjeku od 10-15 godina.

Na koga ću se onda ugledati?

Imati uzore nije loše. Ponekad nam treba netko na koga se možemo ugledati i tko nam može biti motivacija u svakodnevnom životu, međutim, moramo pripaziti tko nas to inspirira i je li nam ta osoba uzor ili idol. Idoli teže idealu, dok uzor može biti bilo tko od aktivista, povijesnih osoba, mentora do članova obitelji. Uzor bi trebao svojim životnim odlukama i postupcima nadahnuti druge da postanu bolja verzija sebe. Uzor ne mora nužno biti savršen, ali mora imati kvalitete koje želimo razviti ili vrijednosti koje želimo slijediti. Dok se fokusiramo na naše uzore ne smijemo zaboraviti biti sebi najvažniji i dopustiti uzorima da budu samo inspiracija, a ne striktno pravilo po kojemu svi moramo živjeti. ■

Uspješni bivši učenici naše škole

Svjetski, a naši

PRIPREMIO Lovre Paradina, g3.b

Postoji predrasuda koja kaže da su strukovne škole "lošije" od gimnazija i da strukovne škole upisuju samo oni "prosječni". Što biste pomislili kad čujete da su Marko Vuletić, Toni Trivković, Jere Hribar, Petra Goleš i Filip Jurišić samo neka od poznatih imena koja su proizašla iz naše škole? Često se zaboravlja da upravo iz ovih klupa, koje se često etiketiraju kao prosječne ili čak problematične, izrastu izvanredni pojedinci koji svojim talentom, trudom i upornošću ruše sve predrasude. Njihove su priče dokaz da uspjeh nije vezan uz etikete ili reputaciju škole, već uz osobni potencijal i želju za napredovanjem.

Marko Vuletić, svestrani dvadesetpetogodišnji influencer, okušao se u svemu i svačemu. Snimanjem za društvene mreže počeo se baviti još kao srednjoškolac. Tijekom svog obrazovanja priključio se platformi Joomboos – jednoj od vodećih medijskih platformi generacije Z i Alpha u Hrvatskoj. Marko svoje srednjoškolske dane pamti po različitosti i pristupačnosti. Osjećao se prihvaćeno, pa se nije morao brinuti o tome kako se ponaša ili razmišlja. Kaže da su svi imali razumijevanja – od profesora do učenika. U školi mu je bilo odlično, a sretan je što se nastavio baviti strukom koju je upisao. Nastavio je s fotografijom i videom, zahvaljujući profesorici Duški Boban koja mu je bila velika motivacija. U srednjoj školi osjetio je slobodu da radi ono što voli i želi. Imao je profesore koji su mu omogućili da se razvija u području koje voli i pokazali mu kako to učiniti na najbolji način. Uz fotografiju, video i društvene mreže, Marko ima vlastiti obrt za proizvode i trgovinu trajnim nakitom.

"Srednju školu pamtim po jednoj specifičnoj stvari - svi su bili različiti, a ja sam se u srednjoj školi osjećao jako ugodno, prihvaćeno i nisam morao brinuti kako se ponašam, o čemu razmišljam, svi su nekako bili puni razumijevanja. Uvijek kažem - Grafička škola, luda škola koja voli sve ljude!"

FOTOGRAFIJA https://www.instagram.com/marko_vuletic

48

Toni Trivković, uspješni poduzetnik i osnivač AGILO-a, bavi se web dizajnom i programiranjem. Razvojem web stranica počeo se baviti još kao srednjoškolac u trećem razredu. Tijekom svog obrazovanja prebacio se iz V. gimnazije u Grafičku školu, gdje je postao dio prve generacije dizajnera multimedijalnih sadržaja. Toni svoje srednjoškolske dane pamti po kreativnosti i podršci. Osjećao se osnažen jer je mogao slijediti svoju strast prema računalima. Kaže da su njegov potencijal prepoznali svi – od profesora do klijenata s kojima je surađivao. U školi mu je bilo izvrsno, a sretan je što se nastavio baviti strukom koju je zavolio. Zahvaljujući podršci mentora i prijatelja, nastavio je s web dizajnom i programiranjem. Već u srednjoj školi počeo je zarađivati vlastiti novac i postao financijski samostalan. Uz razvoj web stranica i vođenje tvrtke AGILO, koja danas broji 12 zaposlenika, Toni je pokrenuo Split Tech City, zajednicu koja povezuje preko 1 200 IT stručnjaka i uživa podršku više od 80 tvrtki.

"S prijateljem Karlom iz razreda sam već u trećem srednje počeo raditi web stranice za klijente. On je radio dizajn, a ja sam bio odgovoran za funkcionalni dio. Strast je prepoznao i nastavnik Ivica Kartelo koji me preporučio jednoj IT tvrtci u kojoj sam radio preko ljeta i stekao dodatnog iskustva."

Jere Hribar ima samo 20 godina, a već je nadareni plivač s impresivnim sportskim uspjesima. Unatoč mladosti, osvajač je brojnih medalja na nacionalnim i međunarodnim natjecanjima. Njegovi rezultati dokazuju da je moguće uspješno uskladiti školske obveze i sportska postignuća. Predanost plivanju pokazao je još u ranom djetinjstvu. Jere svoje srednjoškolske dane pamti kao najsretnije – zezanje, razgovori i društvo. Sve je bilo puno smijeha, s malo briga, zbog čega je uživao dolaziti u školu. Jere se nakon srednje škole uputio u SAD gdje studira financije na Sveučilištu Louisiana State. Na Olimpijskim igrama u Parizu natjecao se u utrci na 50 m slobodnim stilom.

"Srednjoškolske dane pamtim kao najsretnije dane tada. Svaki dan zezanje, razgovori, ekipa... Sve je bilo jednostavno. Puno smijeha, malo brige i osobno sam se veselio ići u školu. Kad vratim film, sve je to bilo uzbudljivo i sada pomalo smiješno. Uspješno sam usklađivao školske i sportske obaveze, a nastavnici su imali razumijevanja."

FOTOGRAFIJA Nikola Brboleza/Cropix

49

Petra Goleš, taekwondašica splitskog kluba Marjan, započela je svoj sportski put još u djetinjstvu. Uz predanost i kontinuirani rad, brzo se istaknula u svojoj disciplini, osvajajući brojne medalje. Početkom 2024. godine Petra je osvojila zlatnu medalju i postala svjetska prvakinja. Poseban ponos donijelo je srebro koje je osvojila na Olimpijskim igrama gluhih koje se održalo u Brazilu 2022. godine. Iz srednjoškolskih dana najviše pamti druženja s prijateljima, ali i pohađanje nastave, općenito, jer kako kaže, u njezinom se razredu uvijek nešto događalo i nikada nije bilo dosadno.

FOTOGRAFIJA <https://www.tkdmarjan.hr/>

"Jedna od najdražih uspomena mi je bio treći srednje, kada sam u svibnju osvojila srebro na Olimpijskim igrama gluhih. Na dočeku, na aerodromu, došle su moje prijateljice te me kasnije razred, s razrednicom, iznenadio s buketom cvijeća i poklonom."

Filip Jurišić bavi se jedrenjem od svoje devete godine. Njegovi roditelji također su se bavili istim sportom. Filip je član splitskog Mornara, a na Svjetskom prvenstvu u jedrenju u Meksiku, u klasi ILCA 7, 2022. godine osvojio je brončanu medalju. Time se svrstao među tri Hrvata koji su osvojili medalju na svjetskim prvenstvima u toj olimpijskoj klasi. Pohađao je našu školu, smjer web dizajner. Srednjoškolske dane pamti po lijepim uspomena. Tijekom srednje škole često je izostajao zbog intenzivnih treninga, no to nije bio problem zahvaljujući razumnim profesorima i djelatnicima škole. Najviše pamti ljude – veseli, vedri, inovativni. Nije bio odličan učenik i nije uvijek uživao odlaziti u školu, ali ona mu nije bila odbojna. Kaže da škola pruža mnogo raznolikosti, omogućuje pronalaženje interesa u različitim smjerovima i daje priliku za razvoj tijekom mladih dana. Filip se kvalificirao za Olimpijske igre u Parizu održane 2024. godine čime je postao prvi Hvaranin u povijesti kome je to uspjelo.

"Srednja škola mi je ostala u lijepom sjećanju - razrednik i cijelo to razdoblje života. Vedra škola, inovativna i s novim usmjerenjima. Uživao sam, iako nije bilo lako uskladiti sve sportske i školske obaveze. Profesori su sve razumjeli i izlazi su ususret da odgovaram naknadno i slično. Puno toga sam naučio, a uspio i ostvariti svoje sportske ciljeve."

FOTOGRAFIJA <https://www.facebook.com/filipjurisicsailing>

Kroz godine smo svjedočili kako naši đaci svojim postignućima ruše mit da je uspjeh vezan isključivo uz ime škole. Njihova strast prema onome što vole, zajedno s predanim radom, neprestano pokazuje da ne postoje granice kad je riječ o ostvarivanju snova. Svaki novi naraštaj nas iznova podsjeća da nije bitno odakle krećeš, već koliko si spreman dati sebe u ono što radiš. Tko zna - možda upravo sada u našim učionicama sjedi budući umjetnik, znanstvenik ili sportaš koji će sutra ispisati novu stranicu ove priče. ■

Japanska pop-kultura
koja inspirira milijune kreativaca

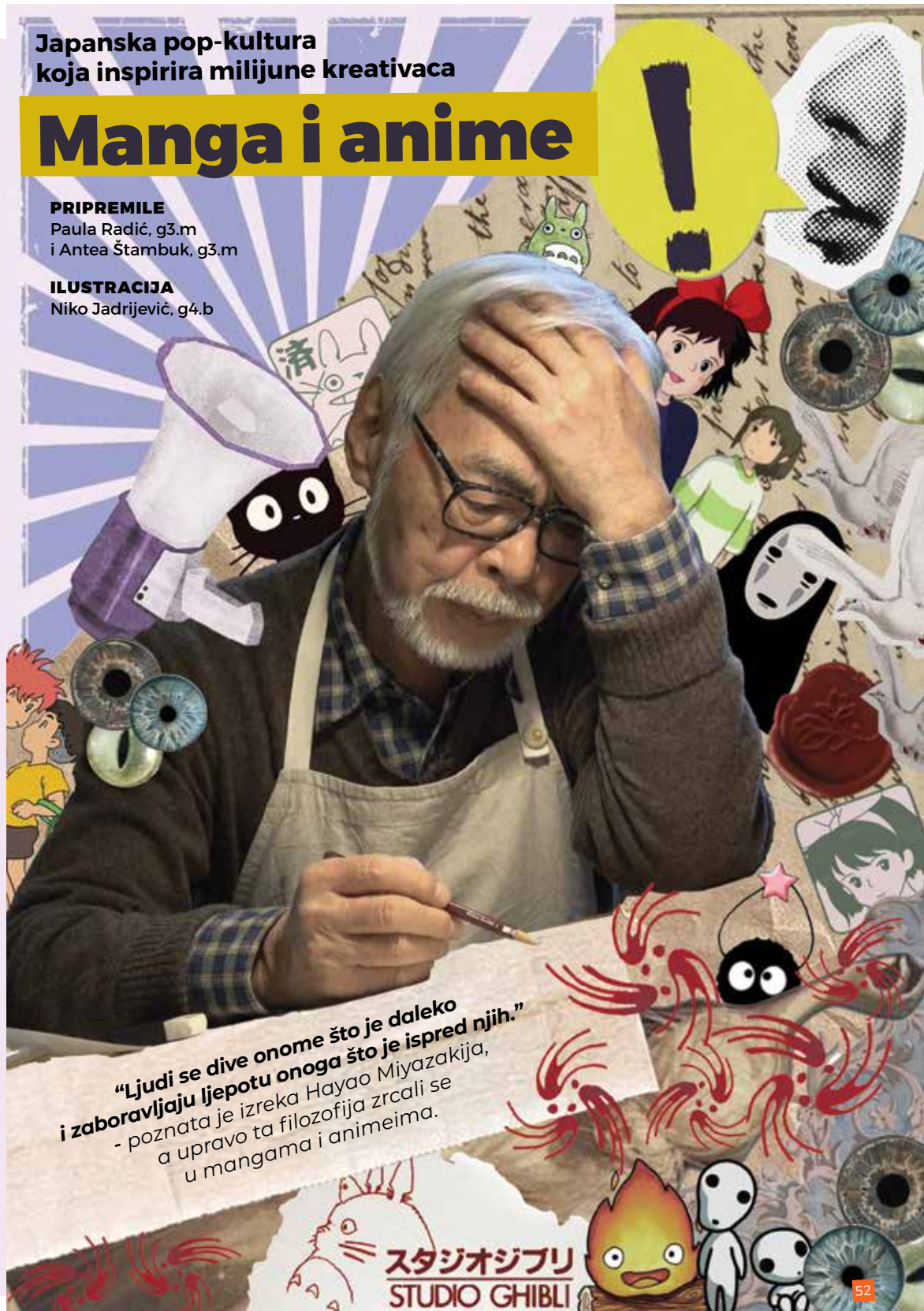
Manga i anime

PRIPREMILE

Paula Radić, g3.m
i Antea Štambuk, g3.m

ILUSTRACIJA

Niko Jadrijević, g4.b

“Ljudi se dive onome što je daleko
i zaboravljaju ljepotu onoga što je ispred njih.”
- poznata je izreka Hayao Miyazakija,
a upravo ta filozofija zrcali se
u mangama i animeima.

Japanska pop-kultura stekla je globalnu prepoznatljivost kroz dva ključna oblika umjetnosti: mangu i anime. Ove su forme postale ne samo zabava, već i kulturni simboli Japana, privlačeći obožavatelje diljem svijeta. Njihov uspjeh temelji se na bogatim pričama, duboko razvijenim likovima i jedinstvenom umjetničkom stilu, a važan dio toga su i seiyuui - glasovni glumci koji oživljavaju anime likove.

Manga: Temelj japanske naracije

Manga, japanska verzija stripova, obuhvaća širok spektar žanrova, od akcije i romantike do znanstvene fantastike i psiholoških trilera. Ono što je izdvaja od zapadnih stripova je način čitanja (s desna na lijevo) te pažnja posvećena detaljima i emocionalnoj dubini likova. Autori mangi, poznati kao mangake, poput Osamua Tezuke, često su pioniri u stvaranju inovativnih priča. Tezuka, kojeg mnogi nazivaju “ocem mange”, otvorio je put suvremenim autorima stvaranjem djela poput Astro Boya.

Manga je također osnova za mnoge anime serije. Popularne mange poput Naruta, Attack on Titan ili One Piece prelaze granice Japana, postajući globalni fenomeni. Njihova popularnost leži u univerzalnim temama poput prijateljstva, hrabrosti i borbe za pravdu, što omogućava gledateljima širom svijeta da se povežu s pričama.

Anime:
Vizualna čarolija na ekranu
Anime, animirana adaptacija mange ili originalna animacija, koristi se živopisnim bojama,

stiliziranim crtežima i nezaobornim pričama kako bi stvorio magična iskustva za gledatelje. Jedan od najutjecajnijih kreatora animea je Hayao Miyazaki, suosnivač studija Ghibli. Njegova remek-djela poput Moj susjed Totoro, Princeza Mononoke i Avanture male Chihiro pomiču granice animacije, stvarajući priče koje su jednako privlačne djeci i odraslima. Miyazaki je poznat po svom ekološkom aktivizmu i prikazivanju složenih, snažnih ženskih likova. Njegov pristup karakterizira pažnja prema detaljima, bogatstvo svjetova koje stvara i emotivne poruke o čovjekovom odnosu s prirodom. Upravo zbog tog humanizma njegov rad uživa kulturni status i priznanje širom svijeta, uključujući i osvajanje Oscara za Avanture male Chihiro.

Seiyuui: Glasovi duše anime likova

Seiyuui, japanski glasovni glumci, neizostavni su dio anime industrije. Njihova sposobnost da prenesu emocije i osobnost likova ključna je za uspjeh serije ili filma. Glasovni glumci poput Megumi Hayashibare (Neon Genesis Evangelion) i Mamoru Miyano (Death Note) postali su zvijezde zahvaljujući svom talentu i karizmi. Osim što daju glasove likovima, seiyuui često sudjeluju u promociji animea, uključujući nastupe na radijskim emisijama, koncertima i događanjima. Njihov rad nije samo tehnički, već je i umjetnički, jer oživljavaju likove na način koji publiku emocionalno angažira.

ILUSTRACIJA Sara Krivičić, gl.b

Manga i anime kao most između kultura

Manga i anime nisu samo popularni oblici zabave, već su postali most između Japana i ostatka svijeta. Konvencije poput Anime Expoa i Comic-Cona okupljaju tisuće obožavatelja koji dijele ljubav prema ovom mediju. Kroz svoje priče, anime i manga istražuju univerzalne teme poput ljubavi, gubitka, odrastanja i identiteta, što im omogućava da rezoniraju s različitim publikama.

Hayao Miyazaki jednom je rekao: „Ljudi se dive onome što je daleko i zaboravljaju ljepotu onoga što je ispred njih.” Upravo ova filozofija, duboko ukorijenjena u japanskoj kulturi, zrcali se u mangama i animeima, pružajući publici diljem svijeta priliku da istraži ljepotu drugačijih svjetova i vlastite mašte. Manga i anime nisu samo umjetnički mediji – oni su srce i duša japanske kulture, neprestano inspirirajući milijune i potičući ih na kreativnost i istraživanje novih vidika. ■

Prije nekih petnaest godina posjetila sam jednu malu galeriju u gradu i u mnoštvu umjetnina opazila jednu koja se, i tehnikom i samim umjetničkim izrazom, izdvajala od svega. Umjetnici tada nisam zapamtila ime, ali njenom radu vraćala sam se nekoliko puta kroz godinu i svaki put iznova se divila.

Naposljetku, odlučila sam posjetiti njen atelijer. To je tek bilo iznenađenje! Ispostavilo se da je atelijer u staroj kamenoj kući u kojoj je nekad stanovala i moja obitelj. Koliko puta moraš proći kraj nekih vrata da završiš unutra i to iz znatiželje?

Godine su prolazile, a ja bih često podijelila koju njezinu sliku na društvenim mrežama. U to doba, Tisja i njen rad nisu bili prepoznatljivi kao što su danas. Ulja na drvu i kombinirane tehnike koje bih ja objavila na svojoj Facebook stranici prepoznali bi samo znalci ili ovakvi sanjari i romantičari kao ja. ONI su došli puno kasnije, a Tisja koja nije voljela društvene mreže prigrlila je taj način komunikacije i s NJIMA (ONI) je doprla do javnosti. Ljudi su ih odmah zavoljeli jer su životni, jer prikazuju zajednički život i sve one male svakodnevne crtice u kojima se svi možemo naći.

Tema ovog broja su uzori i utjecaji, a Tisja je svojim slikama, a poslije i karikaturama dotakla i utjecala na veliki broj ljudi koji ne moraju voljeti umjetnost, ali vole ono s čim nas ona podsjeća da je svaki mali doživljaj zapravo uspomena, da nam sitnice formiraju memoriju, da je koji put ono što nas razljuti „na prvu“ zapravo još jedna uspomena više u našem albumu sjećanja.

Naša urednica, Petra Đirlić i fotograf Egon Ivković, posjetili su umjetnicu u njenom stanu jer se ona, po njenim riječima, tamo osjeća najbolje i najopuštenije. Uz palačinke i čaj, intervju s poznatom umjetnicom pretvorio se u ugodnu čakulu. Nadamo se da ćete ga s „gušton“ pročitati!

INTERVJU

Tisja Kljaković Braić

Dvi, tri riči s poznatom umjetnicom

RAZGOVARALA
Petra Đirlić, g4.b

FOTOGRAFIJE
Egon Ivković, g4.m

Imali smo zadovoljstvo ući u Tisjin romantični stan, pojesti ukusne palačinke s marmeladom od naranče, popiti čaj i najvažnije - doznati puno o njoj. Upoznali smo i njenog sićušnog psa Vericu. Mala, no ostavlja velik utisak, nalik na svoju gazdaricu. Nadamo se da će ova izabrana pitanja, kreativni odgovori te fotografije, uspjeti prebaciti bar koju zraku njene simpatične osobnosti.

Vratili bismo Vas malo u školske dane. Zanima nas kako su izgledali Vaši srednjoškolski dani?

Moram odmah reć da nisam nešto voljela školu, ni osnovnu ni srednju. Glava je u tom razdoblju u nekom bunilu, još se tražiš kao osoba i ja se osobno ne bi vratila ni na 15 minuta u te dane. Sad mi je čak najlipše.

Onda nas lažu da su to najbolji dani?

Možda nekome jesu. Ja se nisam našla ni na fakultetu ni u srednjoj školi- mislila sam, dapače, da ću tu biti među svojim istomišljenicima, s ljudima koji dijele jednaku količinu strasti prema slikarstvu kao ja, ali nažalost, nije tako bilo. Možda sam ja nekome išla na živce sa svojom izraženom ljubavi za time, ali eto...

Jeste li već tada spoznali da su umjetnost-slikarstvo i književnost upravo ono čime se želite u životu baviti?

Ja sam to znala od malih nogu i umjetnost je svakako bila moj cilj i u tim godinama te sam se nadala da će tako ostati i ubuduće.

Ne mogu sebe zamislit u nečem drugom. Znala sam to u stvarno ranim godinama.

Da Tisja nije umjetnica, što bi bila?

Ne mogu sebe zamislit u nečem drugom. Znala sam to u stvarno ranim godinama. Evo promatrajući moju kćer u situaciji upisivanja u škole, činjenica da dijete tako rano mora odabrati svoju struku je strašna, ali ja sam na neki način privilegirana svojom privrženosti prema slikarstvu od rođenja.

S kojeg nepresušnog vrele inspiracije se napajate pa je sav vaš umjetnički izričaj uvijek tako svjež, razigran, bujan, životan, a uz to i obilato prožet humorom kojeg nam danas posebno nedostaje?

Mislim da je humor nešto ugrađeno u osobu, to se ne može naučiti, a inspiracija mi je život. Baš sam nekidan slušala Vlatka Stefanovskog koji kaže: „Ne možeš stalno raditi raditi i raditi, moraš nekad izaći vanka, učinit dir, popiti kafu i šta skupiš putem, ono što će te inspirirati, nikad ne znaš“. Mogu me inspirirati ove palačinke na stolu da sutra nacrtam štos o palačinkama. Sebi sam teško dopustila da uopće budem duhovita. To je u umjetnosti nekako uvijek na nižim granama i toga nije bilo puno, ali evo ispalo je da je to bio pogodak.

Ne volim ići na izložbe slikara koji se meni sviđaju jer se plašim da ću imati njihov utjecaj. Želim sama doći do nekih rješenja.

Možete li izdvojiti nekoga tko je u umjetničkom smislu najjače utjecao na Vas?

Ne volim ići na izložbe slikara koji se meni sviđaju jer se plašim da ću imati njihov utjecaj. Želim sama doći do nekih rješenja.

Volite li putovati i kamo najčešće odlazite „napuniti baterije“?

Pa ja zapravo najviše volim biti ovdje. Kad putujem, najdraži dio mi je kada ugledam more dok se vraćam.

Vidimo predivno uređen stan u kojem sada sjedimo i razgovaramo. Kako to da je sve tako okićeno i slatko, odakle ta želja za više?

Pokušala sam ja bit minimalist, pa sam vraćala stvari iz smeća, ali sam valjda taj horoskopski rak koji voli da mu je toplo, da ima tog čaja s medom. Živin za Božić! To mi je najdraži blagdan. Mislim da se vidi u svemiru koliko svitli iz mog stana od pustih lampica. Ove moje obješene slike, one jesu jedna do druge, ali ne stvaraju nikakvu konfuziju i nisu napadne. Jednom je Oliver reka: “Znaš zašto u restoranima puštaju moje pisme? Jer ne smetaju.

Jeste li introvert ili ekstrovert?

Mislim da u sebi imam i crno i bilo. Moje slike, na primjer, evo izložba u Zagrebu pod imenom Cesta - tu su vrlo jake poruke. Posvećena je i inspirirana požarima. S druge strane imaš humor i priče za dicitu. Moje se raspoloženje minja kako prominiš ploču.

Mogla sam ja crtati NJIH do sudnjeg dana, ali na mali nagovještaj da će se oni razvodnit ja sam stala.

Donosi li budućnost neke nove projekte, radove kojima se možemo zajedno veseliti?

Nema ništa u planu, dosta mi je svega. Otkad je završila ova izložba u galeriji Kaptol ovdje sam zamotana u kapatolu i gledam TV. Treba dat sebi oduška, ali teško mi je jer stalno razmišljam što ću novo. Ne volim ići nekim utabanim stazama. Mogla sam ja crtati NJIH do sudnjeg dana, ali na mali nagovještaj da će se oni razvodnit ja sam stala. Tako da ne možeš upropastit sve jer to ljudi žele vidjeti. Mora se znati kada treba stati. Puno sam toga napravila, a onda kad ne radiš ništa, onda te to grize. Jedino za čime čeznem je nekakva lakoća stvaranja. Ne valja rad silit, inspiracija treba doći sama. Kad se uhvati u nekom trenutku za tu zlatnu žilu, ja sve izvlačim iz rukava. Nikad ne radim, a da mi je naporno. Sve šta napravim je jednostavno i brzo. Toliko se toga prije mora baciti da bi se nešto stvorilo. NJIH nacrtam u dva poteza. Tek nakon NJIH sam postala dobra crtačica, jer sve rečem u dva poteza kao i u poeziji u dvi riči.

NEKOLIKO BRZIH I KRATKIH:

Pas ili mačka?

Pas. Ne volim mačke. One nemaju ljudske oči.

Da je Verica auto koji auto bi bila?

Fičo ili Topolino.

Najbolji izgovor za kašnjenje?

Pa ne znam baš lagat, uvijek imam poriv reć ono šta je, npr.: “Nisan stigla, on je bio u banju.” pa se on ljuti: “Šta in moraš sve govorit?”.

Najdraže jelo?

Pome i manistra na pome.

Omiš ili Solin?

Muž mi je iz Omiša, ali Solin, moje porijeklo je solinsko. Ima jedan iz kolekcije NJIH: “I ja san tebe oženija neka si iz Solina”.

Da morate izabrati odjevni predmet za glavu koji morate nosit cijeli život koji bi to bio?

Imam malu glavu. Jednom sam kupila u srednjoj školi šešir jer mi je to djelovalo glamurozno, pa sad na ovu moju visinu ja sam parila gljiva! Ipak, da moram, nosila bi šešir Philipa Tracyija. To su predivne skulpture na glavi. ■

*"Prkos moćnome, zaštita slabome!
Klub neka se Hajduk zove."*

Uzori s travnatog terena

PRIPREMILA Lucija Primorac, g4.p

Ljubav se može iskazati na bezbroj načina. Navijači Hajduka svoju beskrajnu ljubav prema voljenom klubu iskazuju slikom i riječima na zidovima ulica i zgrada. Vodimo vas na ova mjesta da vidite i čujete priče o jednom klubu i njegovim navijačima.

Što je mural? Zidno slikarstvo, poznato i kao mural (iz španjolskog izraza muro, što znači "zid"), predstavlja umjetničko stvaralaštvo na površinama zidova ili drugih velikih i trajnih podloga. Nekada su zidne slike imale iznimno značenje – ne samo kao ukras sakralnih i stambenih prostora, već i kao simbol bogatstva i izraza pokroviteljstva.

Prvi murali potječu iz prapovijesti, poput oslikanih zidova u pećini Lascaux u Francuskoj, gdje su drevni ljudi prikazivali životinje i prizore iz svakodnevnog života.

U Splitu i diljem Dalmacije murali pričaju posebnu priču – priču o Hajduku i njegovim navijačima. Mural nije samo slika na zidu, već izraz neizmjerne ljubavi prema klubu, simbol zajedništva i ponosa. Oni su glas Torcida, koja kroz boje i riječi na zidovima prenosi emociju, povijest i poruku: Hajduk živi vječno. Hrvatski nogometni klub Hajduk Split je kroz bogatu povijest od svog osnutka 1911. godine osvojio 18 prvenstava u pet država, 15 nacionalnih kupova i pet superkupova, a najveći europski uspjesi su mu tri četvrtzavršnice Lige prvaka te po jedna poluzavršnica Kupa UEFA i Kupa pobjednika kupova. Jedan je od rijetkih klubova koji nikada nisu ispali iz prve lige. Prva su momčad na svijetu koja je obišla svih pet kontinenata. Zovu ga još Bili, Hajduci, Majstori s mora.

Najveći mural na svijetu, "Etnias" u Rio de Janeiru, pokriva preko 3000 četvornih metara i oslikan je povodom Olimpijskih igara 2016.

Murali Hajduka su više od umjetnosti – oni su svetište za navijače, mjesto okupljanja i podsjetnik na nepokolebljivu strast prema bijelima. Svaka slika na zidu priča priču o generacijama koje su sanjale, pjevale i borile se za svoj klub. Ovi murali su živi dokaz da ljubav prema Hajduku nema granica. Upoznajte grafite i murale Hajduka i Torcida! ■

Njegovi najvjerniji navijači se zovu Torcida. Riječ "torcida" na starom portugalskom jeziku znači "upleteni", a najbolji prijevod na hrvatski je "zdruzena braća". I zaista, kad je grupa Hajdukovih navijača birala ime, vjerojatno i neznajući pravo značenje riječi "torcida", izabrala je baš ono koje najbolje opisuje vezu Hajduka, njegovih navijača i grada Splita.

58

59

Naš doprinos u borbi protiv gradskog sivila

MURAL

za Marjan i Hajduka na omiljenoj gradskoj plaži

PRIPREMILI Edi Murgič, prof. i Kristina Krstinić, prof.

Naši učenici često školsku praksu obavljaju u sklopu projekata nastalih u suradnji s nekom od javnih ustanova pa su tako već oslikali brojne vrtiće, bolničke odjele i slične ustanove. Takvi projekti su jedna lijepa suradnja u kojoj ustanova pomaže ustanovi. Za ovaj projekt kontaktirao nas je Marko Pejnović, ravnatelj Javne ustanove za upravljanje park šumom Marjan te nam povjerio oslikavanje murala na zidu koji se nalazi na jednoj od najpopularnijih splitskih plaža. Projekt je zahtijevao međupredmetnu suradnju više naših smjerova pa su na njemu sudjelovali aranžersko-scenografski dizajneri, keramičari, grafički urednici dizajneri, soboslikari, zidari...

Prvo su naši grafički urednici i njihov mentor, **profesor Edi Murgič**, osmislili mural kojim su htjeli spojiti svoje dvije ljubavi - Marjan i Hajduk. Odmahnuvši se od klasičnog načina izražavanja ljubavi prema splitskim svetinjama osmislili su mural zanimljivog dizajna: raznovrsnost park šume Marjan simbolički je prikazana grupom raznobojnih oblika, dok boje Hajduka plove na geometrijski oblikovanim brodicama. Mural promišljenog dizajna, a opet jednostavan za izvedbu. Kasnije smo utvrdili da je zid poprilično oštećen pa su naši zidari i soboslikari s **nastavnikom Josipom Pervanom** pripremili podloge za mural.

I na kraju, trebalo je "samo" osmišljeni dizajn preslikati na zid. Taj dio uspješno su odradili talentirani učenici smjera likovne umjetnosti koji su sa svojim mentorima, **profesoricom Kristinom Krstinić** i **profesorom Petrom Bikićem**, i do dva puta tjedno odlazili na lokaciju vrijedno radeći na oslikavanju murala. Čestitamo svim učenicima i nadamo se da ćemo dobiti još ovako zanimljivih prilika u kojima se možemo predstaviti našim sugrađanima. ■

KOJI NA STAVNIK JE TVOJ UZOR?

PRIPREMILE

Gita Šeparović, g4.m
i Katarina Gulić, g4.b

Koji je tvoj omiljeni način provođenja vikenda?

- A) Učenje ili čitanje
- B) Druženje s prijateljima
- C) Istraživanje novih mjesta
- D) Rad na hobbiju

Kako najradije učiš?

- A) Kroz predavanja
- B) Razgovarajući s drugima
- C) Kroz praktične aktivnosti
- D) Kroz čitanje

Koji je tvoj omiljeni predmet u školi?

- A) Matematika
- B) Jezici
- C) Stručni predmeti
- D) Povijest / Geografija / Politika

Kako se nosiš sa stresom?

- A) Napravim popis i krenem redom
- B) Razgovaram s prijateljima
- C) Odem u šetnju ili vježbam
- D) Povlačim se u tišinu

Koji je tvoj omiljeni tip glazbe?

- A) Rock
- B) Pop
- C) Techno
- D) Narodna

Kako se osjećaš u vezi grupnih radova?

- A) Volim ih, sjajni su za suradnju
- B) Više volim raditi sam
- C) Ovisi o grupi
- D) Uživam u njima kada su organizirani

Što te motivira da dobro prolaziš u školi?

- A) Dobre ocjene
- B) Odobravanje učitelja
- C) Osobno zadovoljstvo
- D) Natjecanje s vršnjacima

Kako najradije komuniciraš?

- A) Licem u lice
- B) Porukama
- C) Društvenim mrežama
- D) Poziv/Video poziv

Koji je tvoj omiljeni način opuštanja?

- A) Čitanje knjige
- B) Gledanje filmova
- C) Provođenje vremena na otvorenom
- D) Igranje video igara

Koju vrstu hrane najviše voliš?

- A) Zdrave opcije
- B) Comfort food
- C) Internacionalnu kuhinju
- D) Brzu hranu

Koji je tvoj idealni odmor?

- A) Tiha oaza
- B) Avanturističko putovanje
- C) Kulturno iskustvo
- D) Odmor na plaži

Kako najradije organiziraš svoje vrijeme?

- A) Detaljan planer
- B) Fleksibilan raspored
- C) Izvršavam zadatke po potrebi/hitnosti
- D) Kombinacija svega

Što ti je najvažnije u prijateljstvu?

- A) Odnost
- B) Zabava
- C) Podrška
- D) Iskrenost

Kako se osjećaš u vezi isprobavanja novih stvari?

- A) Uzbuđeno i radoznalo
- B) Dobro razmislim, ali otvoreno
- C) Više volim ono što znam
- D) Ovisi o situaciji

Kako pristupaš rješavanju problema?

- A) Analiziram sve opcije
- B) Tražim mišljenje drugih
- C) Vjerujem svojim instinktima
- D) Pokušavam različita rješenja

Koje je tvoje omiljeno doba godine?

- A) Proljeće
- B) Ljeto
- C) Jesen
- D) Zima

Kako gledaš na izazove?

- A) Kao prilike za rast
- B) Stresno, ali izvedivo
- C) Nešto što treba izbjegavati
- D) Motiviraju me da ih prevladam

Koje filmove najradije gledaš?

- A) Dokumentarce
- B) Komedije
- C) Akcijske filmove
- D) Drame

Koji je tvoj omiljeni način izražavanja kreativnosti?

- A) Pisanje
- B) Umjetnost
- C) Glazba
- D) Rješavanje problema

Koji je tvoj cilj za budućnost?

- A) Akademski uspjeh
- B) Ostvarenje karijere
- C) Osobna sreća
- D) Napraviti razliku u svijetu

RJEŠENJA

Ako si većinom zaokružio odgovore pod A) tvoji uzori su nastavnici:

Biljana Krstulović, Kata Buljan, Maja Parčina, Jelena Filipović-Strikić

Ako si većinom zaokružio odgovore pod B) tvoji uzori su nastavnici:

Fabjana Jakovčić Čović, Ana Topić, Anita Smolčić, Marijela Gulin, Vedrana Šolić

Ako si većinom zaokružio odgovore pod C) tvoji uzori su nastavnici:

Mirko Jurko, Tomislav Jukić Peladić, Teodora Grgić Jeličić, Tina Prug, Nikolina Smilović

Ako si većinom zaokružio odgovore pod D) tvoji uzori su nastavnici:

Ivana Grabić, Toni Santrić, Sandra Hočevar Gašparić, Ines Bogdan

PRIPREMILA Paula Radić, g3.m
ILUSTRACIJE Iva Rebić, g3.m;
Jerko Mrden, g4.b; Mario Miljak, g4.b
Gianna Maria Kozina, g4.b

ZNAČAJNE OBLJETNICE

500 GODINA OD SMRTI MARKA MARULIĆA (1524. - 2024.)

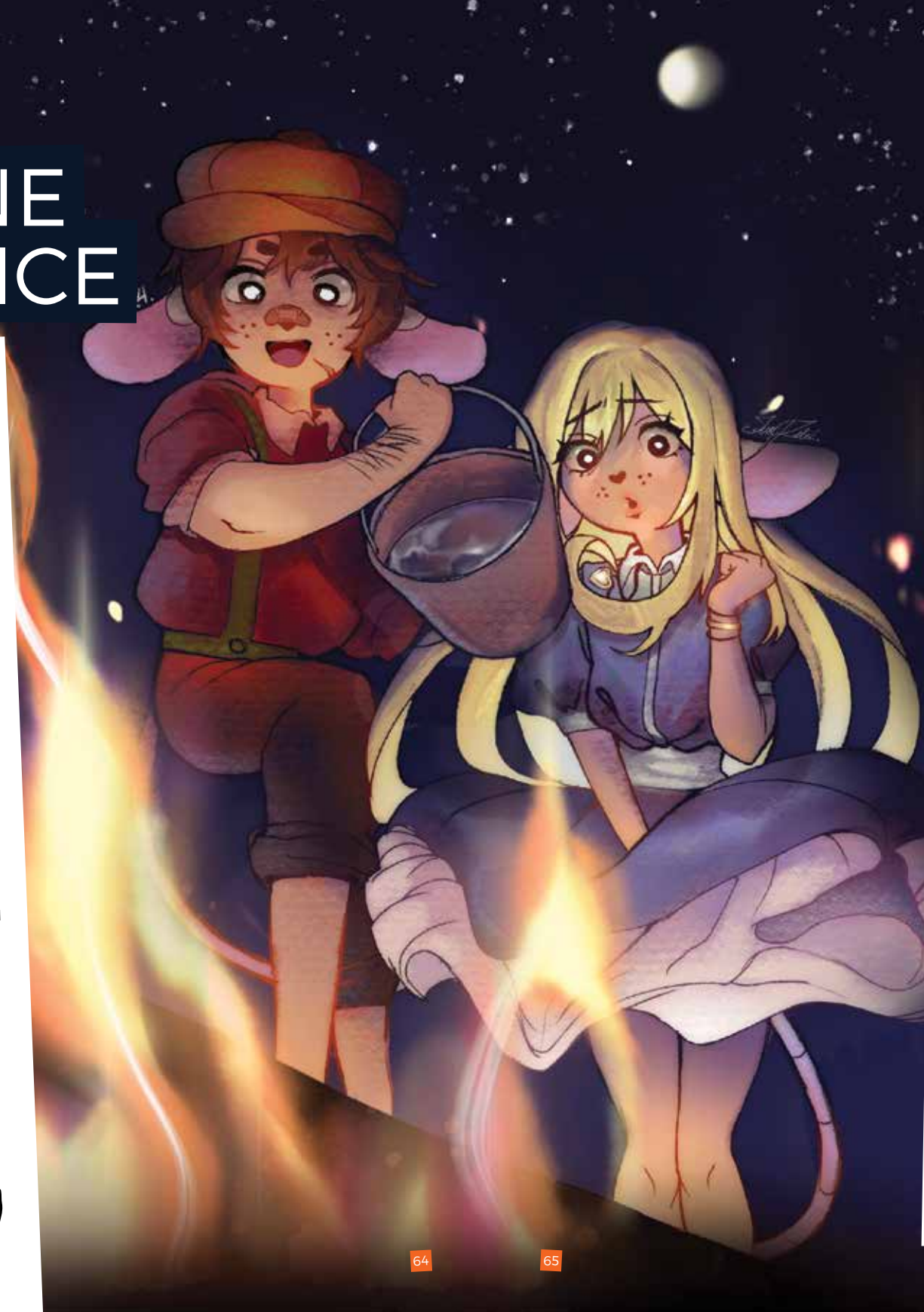
Marko Marulić, "otac hrvatske književnosti", preminuo je 1524. godine, a 2024. obilježava se 500. obljetnica njegove smrti. Najpoznatiji po djelu "Judita", prvom književnom djelu napisanom na hrvatskom jeziku. Marulić je ostavio neizbrisiv trag u povijesti hrvatske i europske književnosti, a njegovi moralni spisi i epovi i dalje su inspiracija.

130 GODINA OD ROĐENJA IVANE BRLIĆ-MAŽURANIĆ (1874. - 2024.)

Ivana Brlić-Mažuranić, jedna od najvažnijih hrvatskih književnica, slavila bi 130. rođendan 2024. godine. Poznata po svojoj mašti i iznimnom pripovjedačkom talentu, napisala je čuvene bajke "Priče iz davnine" i roman "Čudnovate zgode šegrta Hlapića", koje su ostale omiljene među čitateljima svih generacija.

50 GODINA OD OSNIVANJA MICROSOFTA (1975. - 2025.)

Godine 2025. obilježava se 50. godišnjica osnivanja Microsofta, tvrtke koju su pokrenuli Bill Gates i Paul Allen. Microsoft je bio pionir u razvoju softvera, posebno s operativnim sustavom Windows, koji je revolucionizirao osobna računala i digitalni svijet.

100 GODINA OD SMRTI FRANZA KAFKE (1924. - 2024.)

Franz Kafka, jedan od najznačajnijih autora 20. stoljeća, preminuo je 1924. godine. Njegova djela, poput "Procesa" i "Preobrazbe", istražuju teme apsurdna, otuđenja i birokratskog beznađa, a njegovo stvaralaštvo duboko je utjecalo na modernu književnost i filozofiju.

70 GODINA OD PRVOG IZDANJA "GOSPODARA PRSTENOVA" (1954. - 2024.)

Godine 2024. obilježava se 70. obljetnica objave epske trilogije "Gospodar prstenova" J.R.R. Tolkiena, jednog od najvažnijih djela fantastike. Ova trilogija postavila je temelje modernog fantasy žanra, a njena popularnost ne jenjava ni danas, zahvaljujući brojnim adaptacijama i kulturnom utjecaju.

100 GODINA OD OSNUTKA THE WALT DISNEY CO. (1924. - 2024.)

The Walt Disney Company, osnovana 1924. godine, obilježava svoj stoti rođendan 2024. godine. Od skromnih početaka kao mala animacijska kuća, Disney je postao globalni div zabave, poznat po svojim ikonama kao što su Mickey Mouse i po utjecaju na popularnu kulturu kroz filmove, parkove i televiziju.

100 GODINA OD PARIŠKIH OLIMPIJSKIH IGARA (1924. - 2024.)

Pariz je bio domaćin Olimpijskih igara 1924. godine, a 2024. obilježava se 100. obljetnica tog povijesnog događaja. Ove igre bile su posebno značajne jer su bile jedne od prvih modernih Olimpijskih igara s većim brojem međunarodnih natjecatelja, a Pariz će ponovno ugostiti Olimpijske igre 2024. godine, točno stoljeće kasnije.

50 GODINA OD IZUMA PRVOG OSOBNOG RAČUNALA (ALTAIR 8800, 1975. - 2025.)

Godine 2025. navršava se 50 godina od izuma Altaira 8800, prvog komercijalnog osobnog računala. Iako jednostavan u usporedbi s današnjim računalima, Altair 8800 pokrenuo je revoluciju u računalnoj industriji postavši simbolom početka ere osobnih računala. ■

IN MEMORIAM:

Danijel Dragojević

PRIPREMILA Sandra Mísir, prof.
ILUSTRACIJA Andrea Kantor, gl.b

Sredinom veljače 2024. zatekla nas je vijest o odlasku posljednjeg barda hrvatskog pjesništva, čarobnjaka misli i riječi, pjesnika-intelektualca starog kova koji je snažno utjecao na mnoge generacije kako pisaca tako i čitatelja. Beskrajno duhovit i ciničan, tajnovit i samozatajan svojim odlaskom ostavio je golemu prazninu u našem književnom krajoliku. Otimamo ga tišini, samoći i zaboravu, donoseći samo dio biserja njegovog bogatog opusa jer kao što je i sam znao reći *pjesnik se u onom drugom, onom koji ga čita, ostvaruje.*

Brojevi

Tko ne bi žalio brojeve.
Tako su neporočni i čisti.
Samuju u dječjim bilježnicama.
Pet i dva su sedam. Stoji čovjek
pred tim razoružan i obeshrabren.
Prošli su ratovi, vode se ratovi,
očekuju se novi i drukčiji,
a pet i dva su sedam.
Cvijeeće u vazi vene,
starica je zaboravila kada je
rodendan najmlađoj unučici,
a pet i dva su sedam.
Pet i dva su sedam.
Pet i dva su sedam jabuka, govore djeci.
Djeca, međutim, znaju da o jabukama
tu ne može biti govora.

Male žene

Male žene žive u velikim sobama,
izlaze iz velikih kuća, hodaju prostranim ulicama, penju se na visoke planine, a ipak ostaju male.
Ni velike ni sitne, male.
Neka sve bude kako hoće, s mnogo koraka one će stići tamo kako su nakanile, učiniti što žele; bilo da gledaju, misle i vole, sve će prilagoditi svojoj mjeri, u njoj će se smjestiti i zanjihati.
Od glave do noge su za tren.
Kada se peru, do svakog dijela tijela stižu brzo, obidu ga i drže na okupu.
Tko ih vidi ili se pak rukuje s njima, nešto je, ne zna točno što, toplo dobio. One su svakako dar božji Bogu, sebi, nama i prostoru koji ispunjavaju. Nisu se suviše odmakle od djetinjstva, a nisu mu ni preblizu, ne smeta im. Ako nekada beru voće, jabuke recimo, ne mogu svaku dohvatiti sa zemlje, moraju se popeti na stablo i paziti da se grana ne slomi.

Pravi ljubavnici

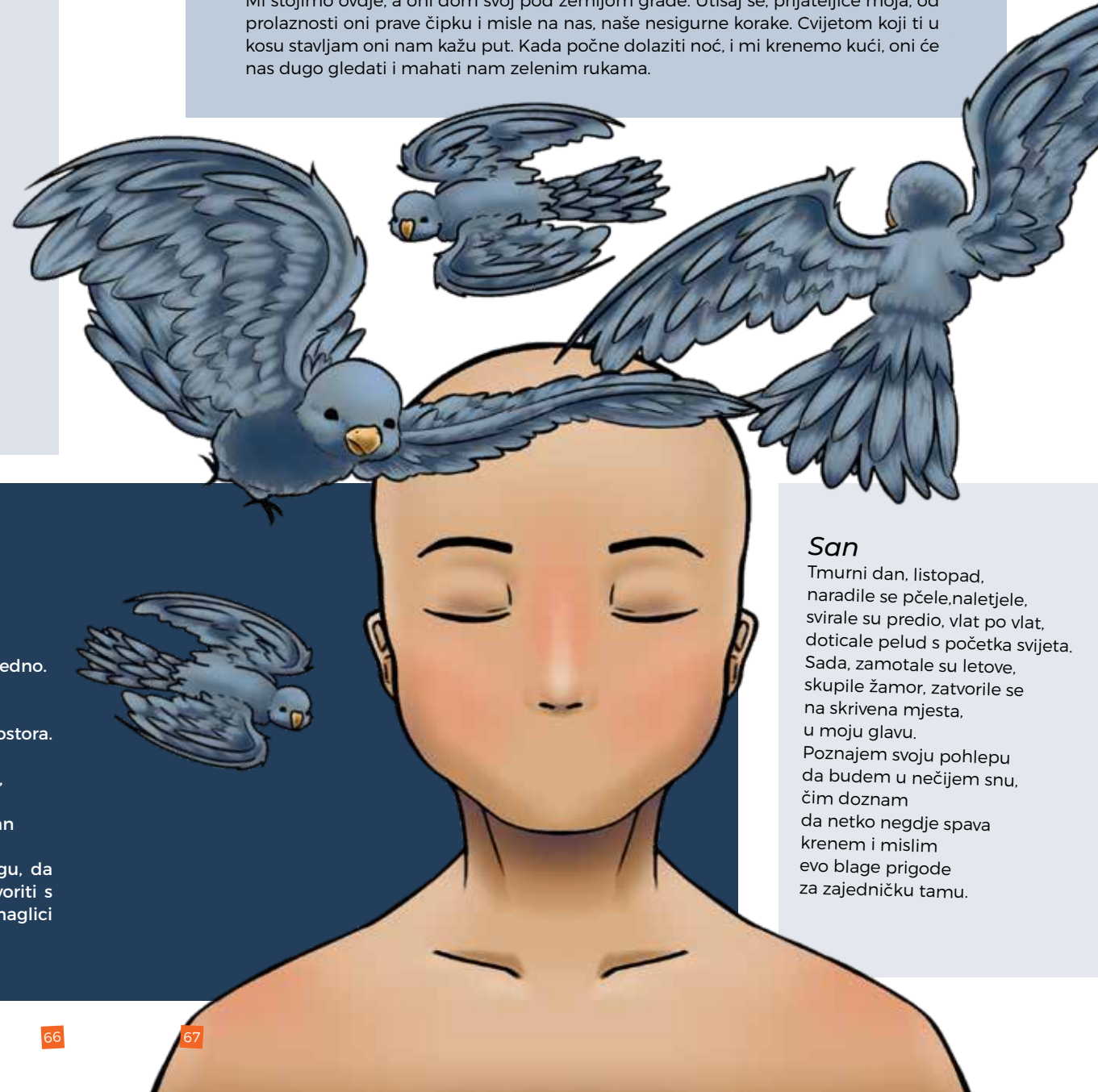
Pravi ljubavnici sada pod zemljom leže. krenuti jedno drugome sa svim svojim stranama, drže se za ruke. Od tišine tiši. Mi stojimo ovdje na njihovoj travi.
Mi stojimo ovdje na njihovoj travi, na ovom lišću, u ovom proljeću drhću njihove zaustavljene želje.
Pjevaju njihovi glasovi. Na zemlji sjene, u visini ruže: što oni neće napraviti da odagnaju zimu, koje li sve ukrasse neće upotrebiti.
Mi stojimo ovdje, a oni dom svoj pod zemljom grade. Utišaj se, prijateljice moja, od prolaznosti oni prave čipku i misle na nas, naše nesigurne korake. Cvijetom koji ti u kosu stavljam oni nam kažu put. Kada počne dolaziti noć, i mi krenemo kući, oni će nas dugo gledati i mahati nam zelenim rukama.

Ptice

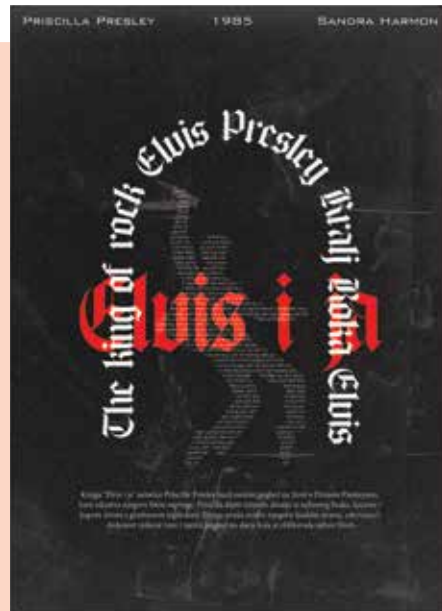
Pticama je u mojoj glavi tijesno.
Nisu one ono što sam sâm domislio i što ima mali mrak takva nastanka.
Dospjele u moju glavu, one žele unutra vani, vani unutra, kao da je to jedno.
Koliko je do mene, činim što mogu.
Tu gdje sam pošumljavam, svičem, primičem i razmičem nebo za više prostora.
Kada lete i sâm malo letim, kada se uzlepršaju odlijećem od sebe, kada pjevaju ćutim ljekovitu nemoć.
Za mnogo prostora, za raspored upisan u krilima nemam pouzdana načina.
U iluziji sam da bih mogao, da mogu, da hoću, ali polja kažu, moraš se dogovoriti s nama, to kaže i potok, prve kuće u izmaglici i dječak koji odmiče cestom.

San

Tmurni dan, listopad,
naradile se pčele,naletjele,
svirale su predio, vlat po vlat,
doticale pelud s početka svijeta.
Sada, zamotale su letove,
skupile žamor, zatvorile se
na skrivena mjesta,
u moju glavu.
Poznajem svoju pohlepu
da budem u nečijem snu,
čim doznam
da netko negdje spava
krenem i mislim
evo blage prigode
za zajedničku tamu.

Čitam...

Priscilla Presley, Sandra Harmon:

Elvis i ja

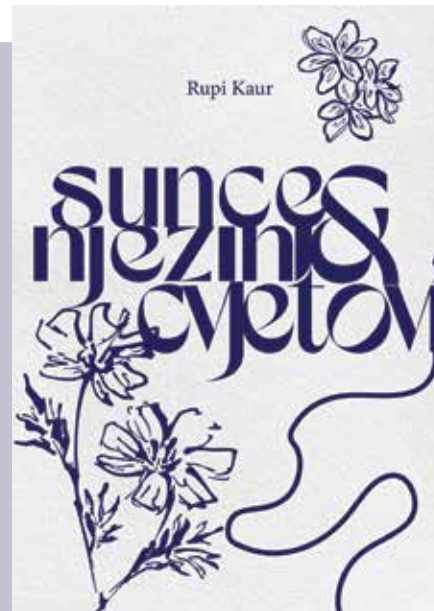
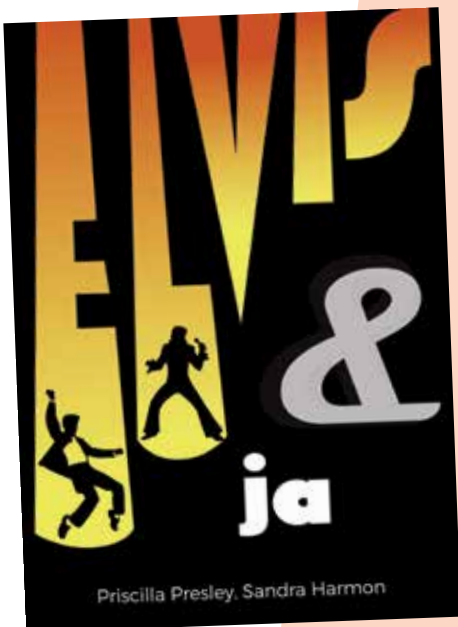
Osvrt na knjigu memoara

PIŠE Eva Veljović, g3.m

NASLOVNICA (gore) Mario Miljak, g4.b

NASLOVNICA (dolje) Petra Đirlić, g4.b

Elvis i ja knjiga je memoara iz 1985. koje je napisala Priscilla Presley, bivša žena legendarnog Elvisa Presleyja. U ovoj knjizi govori o svom susretu s Elvisom, njihovom braku te čimbenicima i problemima koji su doveli do njihovog razvoda. Ona iskreno dijeli svoja iskustva od burnog udvaranja i braka do uspona i padova njihovog zajedničkog života. Knjiga nam daje jedinstven uvid u život jednog od najpoznatijih umjetnika na svijetu, ali nam u isto vrijeme prikazuje mračniju verziju iz Priscilline perspektive. Danas je poznato da je njihov brak bio kontroverzan, ali tada to nitko nije primjećivao. Međutim, kroz godine je sve polako počelo izvirati na površinu; turneje, zabave i slava su upropastile Elvisa, pa tako i njegov brak. Ova knjiga mi se svidjela jer pokazuje kako slava može pokvariti čovjeka i kako zapravo malo znamo o ljudima koji su nam možda uzori ili zbog nečega jako važni. Preporučila bih ovu knjigu svojim vršnjacima, ali i starijim generacijama jer nas je Elvisova glazba sve pratila kroz život. ■

Rupi Kaur:

Sunce i njeni cvjetovi

Osvrt na zbirku poezije

PIŠE Eva Veljović, g3.m

NASLOVNICA Roko Veronika, g4.a

Sunce i njeni cvjetovi autorice Rupi Kaur zbirka je poezije koja govori o emocionalnom istraživanju ljubavi, rasta i iscjeljenja. Zbirka je prvi put objavljena 2017. godine te se sastoji od sedam dijelova koji odražavaju životni ciklus cvijeta, s poglavljima pod naslovima: Venuće, Opadanje, Ukorenjivanje, Dizanje i Cvjetanje. Pjesme unutar zbirke duboko su osobne i iskrene, bilježe i radost i bol ženskog iskustva, odnosno života žene. Autorica se izražava živopisno i poetično te se većinu vremena čitatelji mogu poistovjetiti s njezinim pjesmama, nalazeći utjehu i inspiraciju u njima. Tijekom čitanja sam se i ja također mogla poistovjetiti sa skoro svakom pjesmom i mislim da bi se svaka vršnjakinja koja pročita ovu zbirku složila sa mnom. ■

Malala Yousafzai, Christina Lamb:

Ja sam Malala

Osvrt na biografiju

PIŠE Eva Veljović, g3.m

NASLOVNICA Niko Jadrijević, g4.b

Ja sam Malala autobiografija je mlade Pakistanke koja se zalagala za pravo na obrazovanje djevojčica u Pakistanu. Autobiografija govori o dolasku talibana na vlast u Pakistanu i njihovom teroru nad Malalinim narodom. Dolaskom na vlast, talibani su počeli uvoditi šerijatsko pravo kojim su žene tjerale da nose burke, zabranili su djevojčicama da se školuju, uništavali su škole... No, Malala se protiv toga pobunila te je počela javno govoriti protiv talibanskog terora što ju je umalo koštalo života. U svojoj knjizi opisuje život prije i poslije talibanske vlasti, a knjiga je snažno svjedočanstvo o otporu umjerene pakistanske muslimanske zajednice koja se odvija već desetljećima na spomenutim prostorima. Tema je jako duboka i osjetljiva i potiče nas da budemo zahvalni na svemu što imamo. Knjiga mi se svidjela zato što govori o stvarnim problemima oko kojih bi se nešto trebalo učiniti. Malala je učinila svoj dio, a sada je na ostatku svijeta da se pobrine za promjenu. ■

Gledam... Romantične drame

PRIPREMILE Gita Šeparović, g4.m i Katarina Gulić, g4.b

Kada govorimo o romantičnim dramama prvo što nam padne na pamet su klasici. Titanik, Ponos i predrasude, The Notebook... No, ovoga puta smo za vas pripremili Top tri „novije“ romantične drame, njihovu ocjenu i preporuku da ih što prije pogledate.

CULPA MIA

(My fault / Moja greška)

Redatelj: Domingo González

Jezik: španjolski

Film se temelji na istoimenoj priči na Wattpadu autorice Mercedes Ron, a govori o djevojci Noah koja mora ostaviti svoj grad, dečka i prijatelje i preseliti se u vilu novog bogatog muža svoje majke. Tamo upoznaje Nicka, svog novog „polubrata“. U tajnosti se ludo zaljubljuju. Film već ima jedan nastavak (Your Fault), a treći izlazi 2025. Film zbog svoje „lude“ radnje budi adrenalin kod gledatelja pa ćete nakon gledanja prvog dijela odmah potražiti i drugi. Filmu dajemo ocjenu 5/5 zbog osjećaja koje budi u nama i povezanosti između glavnih glumaca.

IT ENDS WITH US

(Priča završava s nama)

Redatelj: Justin Baldoni

Direktor fotografije: Barry Peterson

Nominacije: Bandung Film Festival for Imported Film

Kada prva ljubav žene iznenada ponovno uđe u njezin život, njezin odnos sa šarmantnim, ali nasilnim neurokirurgom se preokreće i ona shvaća da se mora naučiti oslanjati na vlastitu snagu kako bi napravila nemoguć izbor za svoju budućnost. Film je snimljen prema knjizi autorice Colleen Hoover, te je sjajna preporuka za mlade djevojke koje se bore razlikovati zdrave od toksičnih veza. Filmu dajemo 3,5/5 zbog glumaca i načina realizacije knjige.

BACK TO BLACK - AMY WINEHOUSE

(Povratak u crno)

Redateljica:

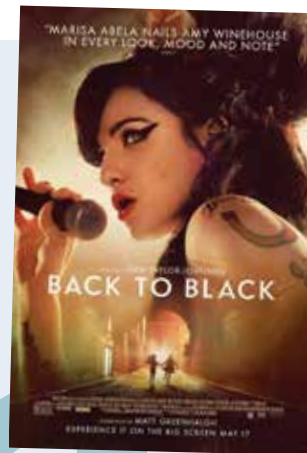
Sam Taylor-Johnson

Direktor fotografije:

Polly Morgan

Nominacije:

British Independent Film Award for Best Supporting Performance

Povratak u crno biografska je drama iz 2024. temeljena na životu engleske kantautorice Amy Winehouse. Stavljamo je u ovaj popis baš zbog veze između Amy i njenog tadašnjeg dečka. Film prikazuje privatni i glazbeni život Amy Winehouse kroz putovanje od adolescencije do odrasle dobi i stvaranja njezinog kritički hvaljenog albuma Back to Black. Prikazujući njezin život i rad, film slavi njezinu umjetnost, britki humor i sveprisutnu iskrenost kojima je zračila. Back to Black je svojevrstan tribute pjevačici koja nam nedostaje i zato mu dajemo 5/5.

Slušam... Leonard Cohen

NAPISAO Josip Matijaš, g3.b

Leonard Norman Cohen rođen je 21. rujna 1934. u montrealskoj četvrti Westmount u uglednoj židovskoj obitelji. Njegov otac je umro kada je Cohenu bilo devet godina. Uvršten je u Kuću slavnih kanadske glazbe, Kuću slavnih kanadskih tekstopisaca i Kuću slavnih rock and rolla. Smatramo ga ponajprije pjesnikom, a tek onda pjevačem. Cohenov pjesnički izraz je složen, naizmjenično opscen i meditativan, brutalan i pobožan te se u njegovim porama mogao iščitati duhovni nemir koji je gonio mladoga umjetnika u radu. Njegov životni put bilo bi lako osuditi ili s druge strane, slijepo obožavati. Ove godine bi proslavio svoj 90. rođendan. Njegov život bio je obilježen brojnim ljubavnim brodolomima koji su se pokazali kao izvrsna pjesnička inspiracija.

U rujnu 1960. Cohen je kupio kuću na grčkom otoku Hydra s 1500 dolara koje je naslijedio od bake. Cohen je tamo živio s Marianne Ihlen, s kojom je bio u vezi veći dio 1960-ih. Pjesma „So Long, Marianne“ napisana je njoj i o njoj. U proljeće 1968. Cohen je imao kratku vezu s glazbenicom Janis Joplin. Također je imao dobro poznate veze s kanadskom kantautoricom Joni Mitchell i glumicom Rebeccom de Mornay. Cohen je 1980-ih bio u vezi s francuskom fotografkinjom Dominique Issermann. U 1990-ima, Cohen je bio romantično povezan s glumicom Rebeccom De Mornay. Sedamdesetih godina Cohen je bio u vezi s umjetnicom Suzanne Elrod. Njihova veza blagoslovljena je s dvoje djece: sinom Adamom (r. 1972.) i kćeri Lorcom (r. 1974.). Adam je kantautor i pjevač pop-rock benda Low Millions, dok je Lorca fotografkinja. 1967. objavio je prvi album, „Songs of Leonard Cohen“. Nakon njegovog prvog albuma, uslijedila su još tri albuma narodne glazbe: Songs from a Room (1969), Songs

of Love And Hate (1971) i New Skin for the Old Ceremony (1974). Njegov album Death of a Ladies' Man iz 1977., bio je odmak od prethodnog Cohenovog minimalističkog zvuka. Jedna od njegovih najljepših, ali i najuznemirujućih pjesama ikada napisanih je pjesma Famous Blue Raincoat s njegovog trećeg albuma. Počinje s pjevačem budnim u ranojutarnjem mraku krajem prosinca u hladnom New Yorku dok njegova žena spava pored njega. On sastavlja pismo nekome tko je, nakratko, bio njezin ljubavnik, a pjesma govori, na svoj način i priču o čovjeku koji ne može odvojiti bijes od svoje navike samooptuživanja ili od spoznaje da je njegova žena oslobodila dio sebe kad ga je prevarila. Godine 1979. Cohen se vratio s tradicionalnijim albumom Recent Songs, koji je spojio njegov akustični stil s utjecajima jaza, istočne Azije i Mediterana. Cohenova najpoznatija pjesma, „Hallelujah“, objavljena je na njegovom sedmom albumu, Various Positions (1984). I'm Your Man 1988. označio je Cohenov okret sintetiziranoj produkciji. Godine 1992. Cohen je izdao nastavak, The Future, koji je imao mračne tekstove i reference na političke i društvene nemire. Cohen se vratio glazbi 2001. izdavanjem Ten New Songs. Dear Heather, uslijedio je 2004. Između 2008. i 2013., objavio je tri albuma: Old Ideas (2012), Popular Problems (2014) i You Want It Darker (2016), od kojih je posljednji objavljen tri tjedna prije njegove smrti. Njegov posthumni, petnaesti i posljednji studijski album Thanks for the Dance objavljen je u studenom 2019. Ostavio je golem utjecaj na svjetskoj glazbenoj sceni, a mi ćemo spomenuti da mu je naš

Ibrica Jusić posvetio album 'Hazarder/Tribute to Leonard Cohen'. Hineni, hineni... Spreman sam, Gospodine moj, prozborio je Leonard Cohen znajući kako osjeća da mu se život na ovome svijetu bliži kraju. Ta njegova oproštajna zbirka pjesama, odisala je predosjećajem smrti, prolaznošću, ali i pomirenošću i spokojem. Tijekom cijeloga života borio se s depresijom koja je rušila i brojne ljubavne veze, a stalni nemir koji se osjeća u svakom njegovom stihu govorio je britkim jezikom čežnje. Napustio nas je u svojoj 82. godini, 11. studenoga 2016. Tom prilikom (bivši) kanadski premijer je izjavio: "Nema tog umjetnika čija je glazba zvučala kao ona Leonarda Cohena. Njegovo je djelo utjecalo na čitave generacije. Nedostajat će i Kanadi i cijelome svijetu." ■

SKENIRAJ QR KOD I POSLUŠAJ PJESMU

Pišem...

ILUSTRACIJA
Lucija Elez, g4m

Kraj

Granate šapuću priče o kraju,
Dok sliku našu gledam, potrganu, staru.
Tvoje ime pod granatama
nestaje u tmurnoj sjeni,
Ljubav je bila bojište,
gdje se gubi svaki trag, svaki san.

Dok sam, vojnik na tvojoj strani;
Jedini ratovi koje sam vodila,
bili su oni duboko unutar mene,
Dok sam, vojnik na tvojoj strani;
gubila sam samo sebe

Možda je bolje da je ta ljubav,
otrovna i nezamislivo teška,
zauvijek nestala...

Jer svaka bitka bila je borba
s vlastitim tijelom, a svaka pobjeda
samo nova sramota.
Rane koje nosim nisu samo od bojišta,
već od tvog imena koje je postalo
najgora kletva,
I sada, dok stojim u tišini koja odzvanja,
shvaćam;
bolje je da ljubav zauvijek iščezne, nego
da nosim njenu prokletu težinu.

Zavoljeti krivu osobu, zavoljeti tebe,
Bilo je kao rat koji nije imao
pobjednika, samo uništenje.
Ali s vremenom, čak i najteže,
najkrvavije bitke dolaze do kraja,
I dok posljedice ostaju, s vremenom se
smanjuju, blijede u tišini.
Baš kao i moja ljubav prema tebi....

NAPISALA Magdalena Lučić, 4.or

Tragovi

Sjećam se jutro, mirisa zemlje
u kasno popodne naše igre lijepe
gdje pod starom kućom recitirao si pjesme .

Svaka bora na licu, zapis prošlih dana
kada si se za domovinu borio do kraja .
Hodao si stazom koju život piše
tog dana si nju sreo
kraj rijeke gdje vjetar šapuće
najtiše...

I tako si otišao u miru
s ljubavlju u srcu
ostavljajući tragove svjetlosti
da nas vode našim putem.

I za kraj ti se želim zahvaliti
za sve trenutke i pjesme
koje ću uvijek pamtiiti.

NAPISAO Ivano Pivac, 1.b

Ti si moja inspiracija

Svakog jutro i svake večeri tebe se sjetim,
o tebi razmislim.

Ostavim obveze i brige po strani i odvojim dio
svakog dana da se tebi posvetim. Razmislim
o tvom zdravlju, o tvom stanju, o tome jesi li
sretan i zadovoljan.

Na tebe sam ponosna kad su ti ciljevi veći od
mogućnosti, kad si prema sebi strog, kad sve
zadatke ispuniš pa se tek tad opustiš. Ponosna
sam tek kad vidim da je zavladao mir, a mir je
harmonija misli i osjećaja.

Kad zaboraviš osjećaj stresa i mržnje i ne možeš
čekati iduće jutro i sljedeći izazov.

Na tebe sam ponosna kad si sretan. Inspiracija
mi je tvoja sreća. Ti si moj duh i tvoj je mir
bitniji od svega ostalog. Dok si zadovoljan
samim sobom možeš sam sebi biti inspiracija
na vlastitom putu.

NAPISALA Emma Vatavuk, 1.b

Tišina

Dvanaest žica je prekinulo
zadimljenu tišinu prostorije
dok su se zrake Sunca proljevale
po podu i otkrivale u zraku
ples rasutih čestica.

Njih dvoje, popraćeni tihim glasom
i s nekoliko krivo ispjevanih kitica
te slučajno pritisnutih žica,
svirali su Tišinu.

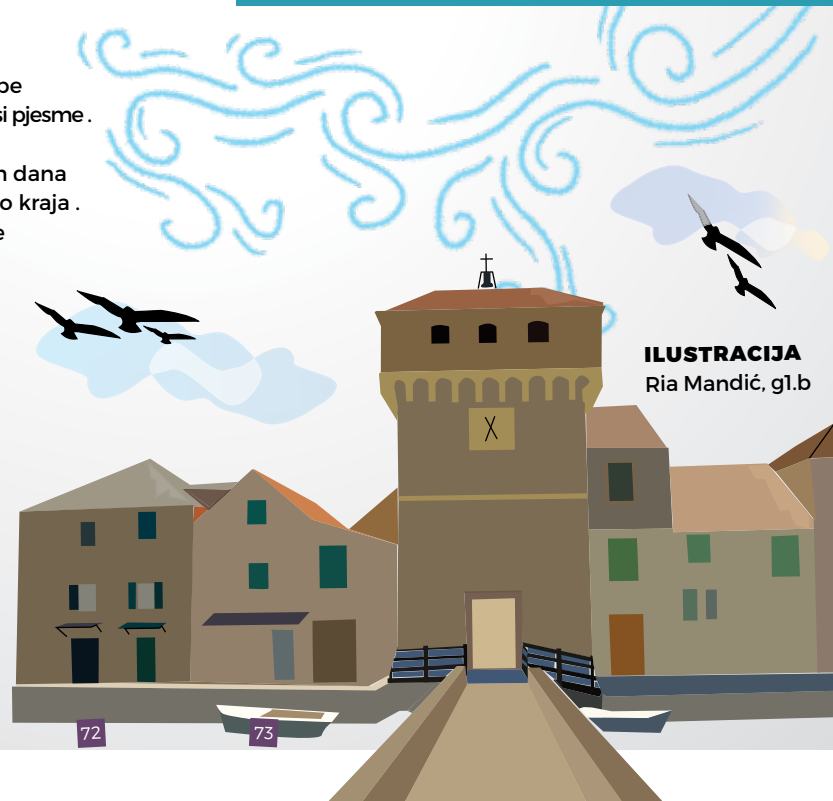
Njegove oči su uprte
u njene ruke predivne
upijajući svaki akord prstima,
a njezine oči izgubljene,
plešu po naslonjenoj
gitari na prsima.

NAPISALA Petra Đirlić, g4.b

Vrata

Ona poželj
da ispred nje nema ničeg osim vrata
kroz koja bi prolazila jedna za drugima
ostavljajući sve iza sebe.
No, umjesto toga stalno se
vraćala u istu prostoriju
kroz prozore.
Ponekad je vidjela kišu,
ponekad Sunce,
ali usprkos žarkoj želji da izađe
i osjeti kišu
ili dopusti toplim zrakama
Sunca da je zagrlje,
ona je samo promatrala
i nakon nekog vremena
zasjela je u staru stolicu
iz koje se bilo previše teško dignuti
da bi uopće probala.

NAPISALA Petra Đirlić, g4.b

ILUSTRACIJA
Ria Mandić, g1.b

Pišem...

ILUSTRACIJA
Luna Štefulj, g4m

Sjećaš li se?

Ja imam opet sve
što izgubih u mome sjećanju

Sjećaš li se kad smo izmjerili cijeli grad
i kako nije bilo važno tko sam bio ja
i tko si bila ti?
Jedino smo bili važni mi...

Sjećaš li se kad smo prevrnuli brod
u morskoj oluji daleko od tla?
Kad smo plutali po sredini mora
čisti i oprani slanom vodom...

Sjećaš li se kad su nam jutra bila topla
i kako si govorila da ne znaš za sutra?

I nitko nas tada imao nije,
sem bijeloga mora...

Pa smo prestali postojati,
u nebu obasjanom tamom
skriveni u sjenama naših osjećaja.

Znaš,
jednom sam sjeo,
prisjetio se,
zasvirao,
zaplakao
i na kraju ostario.

I dalje mi dođe sjećanje na nas
kad zatvorim oči i vidim mrak.

U maloj svjetlucavoj iskri nas
pozorno osluškujem naše korake
koji poskakuju i dižu prašinu u zrak.

Znaš,
u istoj toj prašini ostali smo izgubljeni
bez duše,
ali i dalje plešemo sami kao i uvijek,
u mraku.

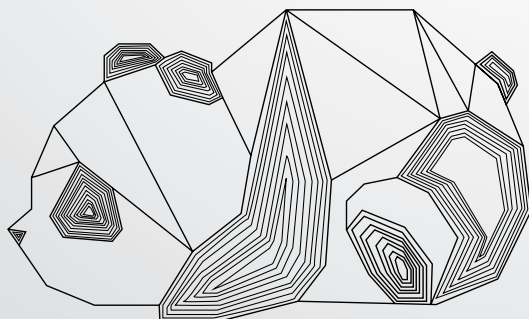
NAPISAO Ivan Akrap, 4.b

Just for today

I'm feeling kind of lonely.
Can you love me, just today?
Haven't I written enough of these words,
endless monologues?
Haven't I shown enough of emotions, signs?
Haven't I given enough of my time,
energy and love?
All of that for an effortless, cold response.
All I'm asking is,
can you love me, just today?
I'm feeling kind of lonely.

NAPISALA Pia Korina Stramput, 3.b
ILUSTRACIJA Alison Daniela Jakaša Rodriguez, g1.b

74

Waves

With such strenght
and power
I watch them sway
to the shore
With such confidence
like they're coming
for more
but when they
get there,
looking like they
have no fear,
they just foam away
and disappear

NAPISALA
Petra Đirlić, g4.b

The end... for now

Now the room will no longer echo of
your laughter.
God has decided it is time to close
the last chapter.
I will cherish you forever, in heart
and in my brain.
Now that all the moments,
in memory remain.

NAPISALA Pia Korina Stramput, 3.b
ILUSTRACIJA Emili Staničić, g2.b

75

I won't call for you

And in these moments
All I want to do
Is call you.
Though I know
That you wouldn't feel the
same;
And that I must refrain
So I get out of bed
And sit on my own,
Where we used to go
So that I do not drown
In the blanket
That keeps me warm
In the summer when,
The memories of us
Feel the most cold.

NAPISALA I ILUSTRIRALA
Tahra Mei Kantić, g3.m

Wishes

I wish that I could tell the world,
that I was not as brave or bold.
I wish for someone to see how I feel,
see that I am not made of metal or steel.
So many feelings at once, but
at the same time none at all.
So many things to say, but somehow
I can't seem to talk, text or call.
I wish that I didn't feel so alone
all the time.
Like I am stuck in a cage where all
I can do is rhyme.
I don't need someone to ask me
about my day,
I wish for them to see that I am
not okay.
I don't need flowers or hugs,
I just wish not to feel like I'm constantly
Being eaten by bugs.
And the worst part is,
I don't know why I'm like this.

NAPISALA Pia Korina Stramput, 3.b

Pišem...

Luka Modrić - moja inspiracija

Luka Modrić je rođen 9. rujna 1985. u Zadru. Roditelji su mu Davorka i Stipe Modrić. Otac je radio kao zrakoplovni tehničar u zračnoj luci Zemunik, a majka je bila krojačica. Luka je do svoje šeste godine živio na padinama Velebita. S 19 godina upoznao je svoju buduću suprugu Vanju koja je snimala svaku njegovu utakmicu. Vjenčali su se pred matičarem 2010. godine, a iduće godine imali su crkveno vjenčanje. U braku su dobili troje djece: Ivana, Emu i Sofiju. Modrićeva kuća u zaleđu Zadra bila je uništena 1991. godine. Tada su mu ubili djeda i njegova je obitelj morala pobjeći. Pobjegli su u Hotel Kolovare gdje je bilo mnogo izbjeglica. Luka se svaki dan igrao na parkiralištu hotela. U hotelu je upoznao mnogo prijatelja, a njegov najbolji prijatelj se zvao Marko Oštrić. Primjetio ga je zadarski sportski direktor NK Zadra Josip Bajlo vidjevši ga kako svaki dan nabija loptu na parkiralištu. Na vlastite se oči uvjerio da ima nešto o njemu što ne prepoznaje u ostaloj djeci. I tako je Modrić počeo trenirati u NK Zadar. Počeo je prvo igrati u mladim kategorijama Zadra, da bi 2000. godine prešao u NK Dinamo Zagreb. U početku nije dobivao minutaže u Dinamu. Bio je na posudbama u Zrinjskom iz Mostara i Interu iz Zaprešića da bi nakon toga izborio prvih jedanaest u Dinamu. Dana 15. svibnja 2008. prodan je u Tottenham Hotspur za 16,5 milijuna funti. Kada je Tottenham dobio novog trenera Harryja Redknappa, Modrić je postao ključni igrač njegove momčadi. 27. kolovoza 2012. prelazi iz Tottenhamu u Real Madrid za 35 milijuna

euru. S Real Madridom je napravio najveći uspjeh u svojoj karijeri osvojivši 27 trofeja. S tim brojem trofeja je postao najtrofejniji igrač Real Madrida u povijesti. 1. ožujka 2006. je debitirao za seniorsku reprezentaciju Hrvatske u Švicarskoj u Baselu protiv Argentine gdje je Hrvatska pobijedila 3-2. S Hrvatskom je osvojio: srebro u Rusiji 2018., broncu u Katru 2022. i srebro u Ligi nacija 2023. godine. 2018. je proglašen najboljim igračem na svijetu osvojivši zlatnu loptu. Trudi se dati sve od sebe za klub i reprezentaciju. Uvijek tješi svoje suigrače kad gube i motivira ih da nikada ne odustaju. Na njegovim početcima nekima nije odgovarao jer je bio fizički slab, a većina je mislila da igrači moraju imati fizičke predispozicije da bi igrali vrhunski nogomet. Međutim, Luka je svima dokazao suprotno. Smatram da je njegov veliki motiv bilo siromaštvo koje ga je pratilo od najranijeg djetinjstva. Naime, obitelj je bila toliko siromašna da mu otac nije mogao kupiti ni štitnike za noge, već mu ih je sam izrađivao.

Za mene je Luka Modrić jako poseban i smatram ga svojim idolom jer nikada nije odustajao unatoč tome koliko ga se podcjenjivalo. Uvijek se bori protiv jačih od sebe i nikad ne ugrožava atmosferu u svlačionici. Jedan je od najinteligentnijih igrača na svijetu i ima odličan pregled igre. Unatoč svojim godinama igra odličan nogomet. Svima nama prenosi i pokazuje svoje iskustvo, a nadam se da će to činiti još dugo. ■

NAPISAO Mario Počuča, g1.b

Putovanje o kojem maštam

Godinama sam maštala o putovanju na poznato odredište iz Marvelovog filma Black Panther. Mislila sam da je to neostvariva želja i da zemlja Wakanda izmišljena, ali nisam bila u pravu. Uputila sam se sretna i zadovoljna u zračnu luku i našla let do Ugande u Africi. Saznala sam da se u Wakandu ulazi portalom koji se nalazi između Kenije i Ugande. Ulaskom u Wakandu dočekali su me nepoznati vojnici u modernoj opremi, a nosili su uniforme s elegantnim simbolima. Izgledali su neljubazno i strogo, a ipak nekako veselo. Ušla sam dublje u grad i vidjela ogromne zgrade koje izgledaju kao iz znanstvene fantastike. Iste te zgrade su izgrađene od nepoznatog materijala, a svaka od njih odražava povezanost s prirodom i tradicijom. Shvatila sam da stanovnici ovoga grada unatoč naprednoj tehnologiji i futurističkom izgledu imaju veliki dodir s tradicijom. Najbolji i najdraži dio ovog putovanja doživjela sam ulaskom u glavnu bazu države, u kojoj su se održavala sva testiranja za film i upoznavanje samoga Black Pantera. Razgovarali smo o Wakandi, a i o razlici ove napredne zemlje i ostatka svijeta. Večer sam dočekala u luksuznoj sobi s odličnim pogledom i preudobnim krevetom. Narednoga dana trebalo se vratiti kući i ostaviti lijepe uspomene iza sebe. Zadivljena njihovim tehnološkim i ekonomskim postignućima, ali i duhom zajedništva i vezom s tradicijom, vraćam se u svoj svijet. Puna dojmova i s preporukom: Mora se vidjeti! ■

NAPISALA Ana Gugić, 1.b

Najljepši stihovi moje mladosti

Ako ti makar i u šali kažu da živiš život dok si još mlad i da ne trčiš u budućnost iako se osjećaš da si svačiji bez ičega svoga i misliš da te lažu a znaš i sama najbolje sa snom dosegnuti visine i na dražbi zvanog život ponuditi sve ono što imaš i što nemaš...

I odavno se spremaš poći ali si na razmeđu pa ni naprijed, ni natrag

Hoćeš veliko sanjaš veliko i korakom unatrag kročiš u dječji svijet.

Neka bude tako jer poslije ćeš sve htjeti dati i vratiti se tamo gdje nema oblaka ni mora između svega horizonta i svoda pa prizvati želju povratka u sadašnjost.

I sve i da postoji način vraćanja u oholi nepovrat koji te prati bi li prigrlilo starost? pa da te iznova nije briga što znače riječi i opet nanovo upoznaješ svijet oko sebe.

Što me čeka dalje? Nemoj mi ništa kriti ima li ikoga, nečega za što se uhvatiti mogu snenim rukama izbrazdanog života?

Oprosti što ti ovo radim samo me prijeka potreba tjera da ti pišem sve što mislim.

Piši i ti meni... ne kažem da trebaš samo nemoj da ti mladost prođe i da pravo na povratak zapravo nikad više ne dobiješ.

NAPISALA Anđela Bilić 4.a

Bully Chik & Zdravka Rota

Autor: Duje Odža, g3.m

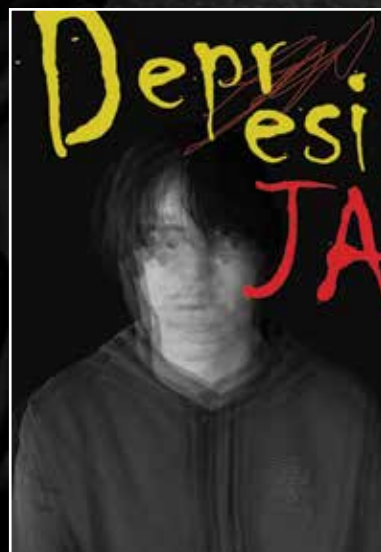
Edukativni plakati

za podizanje svijesti o problemima mentalnog zdravlja

PRIPREMILA
Nataša Burilović,
psihologinja

Svjetski dan mentalnog zdravlja obilježava se 10. listopada. Svrha obilježavanja ovoga dana podizanje je svijesti o problemima vezanima za mentalno zdravlje.

Učenici g4.m razreda **Luna Štefulj, Laura Josipa Bešlić, Paula Perčin, Emanuela Josipović, Lucija Elez, Dario Poljičak, Stipe Boban, Gabriel Glavota, Valentina Cocut, Antonela Pavešković i Marino Topić**, pod mentorstvom **profesorice Sonje Ortner**, izradili su edukativne plakate s ciljem približavanja teme mentalnog zdravlja učenicima. Plakati su bili izloženi u školskom atriju. Brinite o sebi, informirajte se kako očuvati vlastito mentalno zdravlje i nemojte se ustručavati potražiti pomoć stručnjaka u slučaju potrebe. U našoj školi na raspolaganju su vam socijalna pedagoginja, pedagoginja i psihologinja. ■

Edukativnoj akciji pridružili su se i učenici g3.m razreda (**Toma Dodig, Tino Jurišić, Ante Ladić, Duje Odža, Andrej Topić i Vito Tudor**) koji su, pod mentorstvom **profesora Edija Murgića**, izradili seriju plakata „Unutarnji svijet mladih“. Nakon što su u školskom foto studiju snimili portrete, učenici su, koristeći stečene vještine digitalne obrade fotografije, na kreativan način prikazali vlastito viđenje nekih od stanja unutarnjeg nemira i poremećaja mentalnog zdravlja. ■

Utjecaj modne industrije i društvenih medija na poremećaje u prehrani

Koju veličinu nosimo ove sezone?

PIŠE Marta Ribičić, g3.m
ILUSTRACIJA Iva Rebić, g3.m

Pokušaj ostvarenja nerealno mršavog ideala može se pratiti stoljećima unatrag, a modna industrija igra veliku ulogu u uspostavljanju i veličanju ovih štetnih standarda ljepote.

Poremećaji u prehrani velik su i razoran problem mentalnog zdravlja koji pogađa milijune ljudi diljem svijeta. Pokušaj ostvarenja nerealno mršavog ideala može se pratiti stoljećima unatrag, a modna industrija igra veliku ulogu u uspostavljanju i veličanju ovih štetnih standarda ljepote. Još jedan čimbenik koji je pridonio porastu broja oboljelih pojedinaca, koji nas poput mode navodi na preispitivanje što je in, a što out, je internet.

Poremećaj u prehrani

Ukratko, to je skup mentalnih bolesti koje su poznate po nenormalnim navikama u prehrani koje negativno utječu na fizičko i/ili psihološko zdravlje osobe, poput pretjeranog ili neadekvatnog unosa hrane. Neke od najozloglašenijih su anoreksija ("Anorexia nervosa", skraćeno Ana), bulimija ("Bulimia nervosa", skraćeno Mia), ARFID i EDNOS.

Poremećaji u prehrani postoje već tisućama godina, a ideje iza njih bile su (povremeno) nešto drugačije od današnjih. Umjesto tipičnog gladovanja prouzročеног lošom slikom o samome sebi, religiozni ljudi u srednjem vijeku obično su gladovali kao oblik religiozne žrtve, kako bi "očistili" tijelo. Međutim, nemojte se zavarati – pojam "purging" vezan za bulimiju spominje se čak 700.g. pr. Kr.

Kako smo došli do toga?

Tipično, ono što se smatra lijepim je ono čega ima jako malo. Prije nekoliko stoljeća, kada je većina ljudi gladovala, smatralo se lijepim imati obliju siluetu jer je to značilo da imate više nego dovoljno hrane za preživjeti. Početkom dvadesetih godina prošlog stoljeća, to

se počelo mijenjati. Zalihe hrane su se povećale. Rafinirani šećer postao je dostupniji, a jeftini slatkiši postali su popularni. Po prvi put u povijesti, siromašni ljudi su se počeli debljati, a bogati su se htjeli izdvojiti od siromašnih. To je dovelo do toga da je moda – osobito ženska moda – počela naglašavati vitku figuru za razliku od oblije. Osim toga, pojava flapper estetike dovela je do pomaka prema vitkoj, androginoj tjelesnoj građi, postavljajući pozornicu za društvenu opsjednutost mršavošću koja će se samo intenzivirati u nadolazećim desetljećima.

Nedostižni ideali

Kako je 20. stoljeće odmicalo, modna i medijska industrija nastavile su promovirati sve nedostižnije ideale, često prikazujući modele i slavne osobe koje su imale izrazito mršavu tjelesnu građu. Stalna izloženost takvim prizorima imala je dubok utjecaj na samopouzdanje mladih ljudi, osobito mladih žena, koje mogu internalizirati ove ideale i razviti nezdrave odnose s hranom, ali i sa svojim tijelima.

Bitno je zapamtiti da je svaki pojedinac jedinstven i da prava ljepota leži u samopouzdanju, prihvaćanju različitosti i prihvaćanju vlastite individualnosti.

Procvat društvenih medija samo je pogoršao ovaj problem, pružajući platformu za širenje sadržaja koji veliča mršavost i učvršćuje ideju da su ljepota i vlastita vrijednost neraskidivo povezani s nečijim fizičkim izgledom. Influenceri i slavne osobe, koje često njeguju pomno izgrađenu sliku savršenstva, dodatno održavaju ideju da je mršavo, besprijekorno tijelo pojam ljepote i uspjeha.

Što možemo učiniti?

"Rješavanje" problema romantiziranja poremećaja prehrane u medijima nije nimalo lak zadatak. Uz stalno bombardiranje idealiziranim slikama na društvenim mrežama i u modnoj industriji, lako je zaboraviti da ne postoji jedinstveni pristup ljepoti i zdravlju.

Bitno je zapamtiti da je svaki pojedinac jedinstven i da prava ljepota leži u samopouzdanju, prihvaćanju različitosti i prihvaćanju vlastite individualnosti. Svatko zaslužuje biti viđen i cijenjen onakav kakav jest, neovisno o fizičkoj građi. Ako se vi ili netko koga poznajete bori s poremećajem prehrane, znajte da niste sami i da je pomoć dostupna. Dobro je potražiti podršku, bez obzira na to hoćete li ju potražiti od prijatelja, člana obitelji ili stručnjaka. Upamtite da je potrebna hrabrost za traženje pomoći, ali to je značajan prvi korak prema izlječenju i oporavku.

Nemojte se ustručavati potražiti pomoć i, molim vas, brinite se o sebi! ■

Utjecaj društvenih mreža na motivaciju i vježbanje

Inspiracija ili izvor frustracija?

PIŠE Jasminka Blažević, prof.

U posljednjem desetljeću, društvene mreže su postale nezaobilazan dio svakodnevnog života, a njihov utjecaj na različite aspekte našeg ponašanja, uključujući i vježbanje, sve je značajniji. Platforme poput Instagrama, Facebooka i TikToka često su ispunjene sadržajem vezanim uz fitness, prehranu i zdrav način života, što na različite načine utječe na motivaciju pojedinaca da se uključe u tjelesnu aktivnost.

Jedan od pozitivnih aspekata društvenih mreža jest stvaranje osjećaja zajedništva i podrške. Grupe za fitness, influenceri i treneri često dijele inspirativne priče, savjete i rutine vježbanja, potičući korisnike na aktivniji životni stil. Prikazi "prije i poslije" transformacija mogu djelovati motivirajuće, pružajući dokaz da su ciljevi poput gubitka težine, povećanja snage ili poboljšanja kondicije dostižni. Osim toga, mnogi korisnici nalaze motivaciju u dijeljenju vlastitog napretka, što ih potiče na dosljednost.

Međutim, postoji i druga strana medalje. Društvene mreže često promoviraju nerealna očekivanja i savršeno prikazane tjelesne ideale. Fotografije obrađene filterima ili slike profesionalnih modela mogu kod korisnika izazvati osjećaj neadekvatnosti ili pritiska da postignu savršeni izgled. Ovakav pritisak može dovesti do gubitka motivacije, pa čak i nezdravog odnosa prema vježbanju ili vlastitom tijelu.

Ključno je kritički pristupiti sadržaju koji pratimo, birati provjerene izvore i usmjeriti fokus na vlastite ciljeve, a ne na uspoređivanje s drugima.

Društvene mreže također su izvor mnogih informacija, no ne uvijek provjerenih i stručnih. Programi vježbanja ili dijetete koje promoviraju influenceri bez stručnih kvalifikacija mogu dovesti do neadekvatnog pristupa treninzima ili prehrani, što potencijalno ugrožava zdravlje korisnika.

Unatoč negativnim stranama, društvene mreže imaju značajan potencijal za promicanje zdravog načina života, pod uvjetom da se koriste odgovorno. Ključno je kritički pristupiti sadržaju koji pratimo, birati provjerene izvore i usmjeriti fokus na vlastite ciljeve, a ne na uspoređivanje s drugima.

U konačnici, utjecaj društvenih mreža na motivaciju i vježbanje ovisi o našem izboru kako ih koristimo – one mogu biti moćan alat za inspiraciju ili izvor frustracije. Na nama je da pronademo ravnotežu. ■

Danas bih mogla... možda

Crta: Ella Longo, 92b

ŠKOLA ZA DIZAJN, GRAFIKU I
ODRŽIVU GRADNJU - SPLIT
www.gogss.hr

